Stockholms stad

Utlåtande Rotel VII (Dnr KS 2026/360)

Förskola i Stockholm 2025 - Samlad rapport för förskola i Stockholms stad

Hemställan från förskolenämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Förskola i Stockholm 2025 - Samlad rapport för förskola i Stockholms stad, bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.

Föredragande borgarrådet Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Förskolenämnden tar årligen fram en lägesbeskrivande, stadsdelsövergripande, rapport för verksamhetsområde förskola.

I *Förskola i Stockholm 2025* har följande områden följts upp och analyserats, samt utvecklingsbehov lyfts fram för stadens fortsatta arbete för en ökad kvalitet och likvärdighet för alla barn i Stockholms förskolor;

- Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse
- Förutsättningar för att främja barns språkutveckling
- Förskolans kompensatoriska uppdrag

Till rapporten finns bilagor som redogör för relevant statistik inom området. Statistiken har under beredningen av ärendet i vissa delar kompletterats med uppdaterade siffror.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Kommunal Stockholm, Stockholms universitet, Sveriges lärare Stockholm, Sveriges Skolledare Stockholm och Södertörns Högskola.

Kommunal Stockholm, Sveriges lärare Stockholm, Sveriges Skolledare Stockholm och Södertörns Högskola har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret instämmer i lägesbilden som presenteras av de tre områden som följts upp och analyserats i rapporten och ser positivt på ett ökat gemensamt utvecklingsarbete för en fortsatt ökad kvalitet och likställighet i förskolan i Stockholms stad.

Arbetsmarknadsnämnden anser att rapporten ger en tydlig bild av nuläget och att det är glädjande att de utbildningar i yrkessvenska som genomförts de senaste åren har höjt förskolepersonalens kunskaper i svenska språket. Nämnden bidrar gärna även fortsättningsvis till att utveckla utbildningsinsatser som svarar mot de behov som finns inom verksamheten.

Socialnämnden delar i huvudsak rapportens bedömningar men anser att samverkan behöver stärkas ytterligare, särskilt avseende främjande och tidiga insatser. Arbetet med orosanmälningar, barns psykiska hälsa och tidig upptäckt av utsatthet pekas särskilt ut. Riktade kunskapshöjande insatser och gemensamma utbildningar efterfrågas.

Bromma stadsdelsnämnd delar generellt de utvecklingsområden som förskolerapporten behandlar. Nämnden lyfter därutöver bland annat att det finns en utmaning i att förskolor jämförs utifrån samma mått i indikatorer och nyckeltal utan att presentera vad respektive stadsdelsförvaltning har för resurser.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ser bland annat positivt på att gemensamma bedömningsgrunder tas fram för bedömning av tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd och beskriver att nämnden kommer att delta i ett program om att utifrån revideringar i läroplanen stärka medarbetares kompetens att arbeta utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Farsta stadsdelsnämnd instämmer i rapportens övergripande slutsatser och gör ett antal medskick kring hur analysen kan fördjupas kring i synnerhet kompetensförsörjning och skillnader i inskrivningsgrad.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd bedömer att föreslagna utvecklingsinsatser förväntas bidra positivt för förskolorna inom stadsdelsnämndsområdet och framhåller bland annat behovet av en stadsövergripande rutin för strukturerad återkoppling mellan grundskola och förskola avseende kartläggningsmaterialet *Hitta språket*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd delar rapportens bedömning av de identifierade utvecklingsområdena och presenterar resonemang om dessa i förhållande till de förutsättningar som finns inom stadsdelsnämndsområdet.

Järva stadsdelsnämnd bedömer att de utvecklingsområden som identifieras i rapporten överensstämmer med de behov som finns i Järvas kommunala förskolor. Nämnden lyfter bland annat behovet av ett stärkt systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet, analys och barns lärande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd bedömer att förskolerapporten ger en bra övergripande bild av kvalitet och utveckling i stadens förskolor och hoppas att de nya former som arbetas fram för stadens systematiska kvalitetsarbete i förskolan kan

fånga upp och synliggöra kvalitetsskillnader i förskolornas pedagogiska kvalitet på ett bättre sätt än det görs idag.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd upplever att rapporten lyfter relevant fakta och ger en bra överblick över stadens förskoleverksamheter samt uppskattar bland annat att uppföljningen av systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse förstärks.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ställer sig positivt till rapporten och ser att den kan ge underlag för insatser och framtida beslut som bidrar till en likvärdig förskola av god kvalitet för alla barn inom Stockholms stad. Nämnden lyfter särskilt behovet av ökad tydlighet och en mer enhetlig tillämpning av hur barngruppernas storlek definieras och redovisas.

Skärholmens stadsdelsnämnd delar rapportens bedömning av de identifierade utvecklingsområdena som lyfts fram i rapporten och framhåller bland annat att det behövs fler incitament för förskollärare att söka sig till stadsdelar med socioekonomiska utmaningar och att det finns behov av att följa upp barns närvaro i förskolan på individnivå.

Södermalms stadsdelsnämnd delar synen på de utvecklingsområden som lyfts i förskolerapporten och anser att det behöver genomföras fler anpassade insatser för att förskolan ska utvecklas som en språkutvecklande arbetsplats. Nämnden efterfrågar bland annat en tydligare uppdelning av redovisning av fristående förskolor utifrån driftform.

Stockholms universitet instämmer i de övergripande analyser och slutsatser som presenteras i rapporten och framhåller bland annat att en minskad andel legitimerade förskollärare i sex av elva stadsdelsområden kan leda till en kvalitetssänkning och vikten av närvarofrämjande arbete. Universitetet vill vara en självklar samarbetspart till staden gällande praktiknära forskning och den betoning på stärkt samverkan mellan forskning och verksamhet som beskrivs i rapporten.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Under den gångna mandatperioden har stadens fokus på förskolan stärkts löpande under åren. Rapporten Förskola i Stockholm 2025 utgör ett skifte i hur vi belyser, följer upp och utvecklar förskolan i staden. Steg har tagits från i huvudsak beskrivande statistik till betydligt mer djuplodande kvalitativa och kvantitativa uppföljningar. Särskilt angelägna uppföljningsområden uppmärksammas specifikt och inte minst är det systematiska kvalitetsarbetet, med fokus på de nationella målen och uppdragen i läroplanen, mer framträdande än tidigare. Det är positivt och stärker rapportens relevans och utvecklande funktion, både lokalt och på stadsövergripande nivå.

I rapporten syns tydliga framsteg för stadens förskolor. Sedan den skrevs har också kompletterande statistik inkommit. Inskrivningsgraden har mellan 2024 och 2025 ökat i nästan alla stadsdelsnämnder och ligger på rekordhöga 96% för barn i åldern 2-5 år. Andelen legitimerade förskollärare är högre än tidigare och antalet barngrupper

som vid mättillfället saknade legitimerade förskollärare minskar och var på rekordlåga nivåer. Barnens närvaro i förskolan har börjat följas upp mer systematiskt och närvarofrämjande insatser utvecklas. I förskoleundersökningen som publicerades tidigare i år framgår att andelen vårdnadshavare som är nöjda med sitt barns förskola ligger på 91%, vilket är den högsta siffran som någonsin redovisats i undersökningen. Jag är stolt över den utvecklingen vi har åstadkommit i förskolan under det senaste året och under mandatperioden.

Men rapporten sätter också fingret på viktiga utvecklingsbehov även framöver. Att vi, med undantag för Järva stadsdelsnämndsområde, inte ser ett tydligare samband mellan den socioekonomiska tilldelningen och barngruppernas storlek och andelen utbildade förskollärare är anmärkningsvärt. Den ekonomiska viktningen syftar till att utjämna skillnader genom att de barn som behöver förskolan mest, också går i de minsta grupperna och har som flest utbildade lärare runt sig. Här har stadsdelsnämnderna ett viktigt utvecklingsarbete att göra även fortsättningsvis.

Precis som föregående år ser vi också betydande skillnader i ambitionsnivå mellan förskolor som drivs i stadens regi och fristående förskolor. Staden har högre andel förskollärare och barnskötare med relevant utbildning för jobbet än fristående förskolor. Det är anmärkningsvärt att fristående förskolor inte prioriterar de strukturella förutsättningarna för en hög kvalitet högre. Barn förtjänar bästa möjliga förutsättningar för lärande och utveckling, oavsett vilken förskola de går i, och det kräver att barnen möter lärare och pedagoger med rätt utbildning för uppdraget.

Rapporten visar också på ett behov av att utveckla samarbetet mellan grundskolan och förskolan kring barns språkutveckling. En tätare samverkan och gemensamma rutiner behövs för att stadens förskolor ska kunna använda resultatet av den språkliga kartläggning som görs i förskoleklassen för att ännu mer träffsäkert utveckla sitt språkutvecklande arbete med barnen.

Förskolan är stadens viktigaste förebyggande verksamhet. Det är genom rejäla satsningar på kvalitén i förskolan, barnhälsoarbetet i förskoleåldern och kompensatoriska tidiga insatser som vi ser till att fler barn får rätt förutsättningar in i grundskolan och vidare i livet. Att satsa på förskolan är en investering både i samhällsekonomin och i individer, för varje krona vi lägger in får vi mellan 4 och 10 kronor tillbaka till samhället. Viktigare än så är att förskolan när den har rätt förutsättningar ger alla barn bästa möjliga start i livet.

Det är därför vi har värnat förskolan och motverkat de enorma nedskärningar i välfärden som tidöregeringen har ägnat sig åt de senaste åren. Jag är stolt över att vi i den rödgröna majoriteten har stått upp för barnen och medarbetarna i förskolan. Så länge jag får vara med och styra Stockholm kommer förskolan fortsatt vara starkt prioriterat.

Bilagor

1. Förskola i Stockholm 2025, dnr KS 2026/360-1.2

2. Förskola i Stockholm 2025 – bilagor, dnr KS 2026/360-2
3. Kompletterande statistik till Förskola i Stockholm 2025, dnr KS 2026/360-16.3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att uppdra åt socialförvaltningen att återkomma med en särskild granskning av orosanmälningar från förskolan enligt vad som anförs nedan
3. Att därutöver anföra följande:

Förskolerapporten är ett viktigt underlag för att följa utvecklingen inom stadens förskolor. Förskolan har ett avgörande kompensatoriskt uppdrag och är samtidigt en av de verksamheter som tidigast kan upptäcka när ett barn riskerar att fara illa. Mot den bakgrunden är det anmärkningsvärt att frågan om orosanmälningar fortfarande hanteras så försiktigt. Under perioden januari–oktober 2025 var förskolan uppgiftslämnare i 2,2 procent av det totala antalet orosanmälningar i staden. D

et är dessutom en minskning jämfört med 2024. När en verksamhet som möter små barn varje dag står för en så låg andel av anmälningarna behöver staden fråga sig om dagens arbetssätt verkligen fungerar. I socialförvaltningens remissvar anges att befintliga samverkansstrukturer är ändamålsenliga men behöver kompletteras med riktade kunskapshöjande insatser. Det är en alltför försiktig slutsats. Det kan finnas goda lokala exempel, men på stadsövergripande nivå visar siffrorna att arbetet inte får tillräckligt genomslag.

Det saknas också en tydligare koppling mellan Förskola i Stockholm 2025 och Socialtjänstrapporten. Båda rapporterna berör samma grundläggande problem: att barn som far illa måste upptäckas tidigare. Ändå analyseras orosanmälningar från förskola och BVC, barns frånvaro i förskolan, socialtjänstens mottagande av anmälningar och tidiga insatser för små barn till stor del var för sig. Det försvagar stadens möjlighet att se mönster och styra arbetet rätt. Vi noterar även att flertalet stadsdelsförvaltningar inte har reviderat sina rutiner för orosanmälningar under det senaste året.

Det är svårt att förstå med tanke på att staden under flera år talat om tidiga insatser, stärkt samverkan och en socialtjänst som kommer in tidigare. Då kan inte rutinerna för en av de viktigaste ingångarna till socialtjänsten lämnas oförändrade i stora delar av staden. Det är inte tillräckligt att hänvisa till kommande riktlinjer för barnsäkerhet. Varje stadsdelsförvaltning behöver säkerställa att personalen vet när en anmälan ska göras, hur den ska göras, vilket stöd som finns och hur oro ska hanteras när situationen är svårbedömd. Personal ska inte lämnas ensam med osäkerhet om anmälningsskyldigheten. Stockholmsliberalerna har länge drivit frågan om

förskolesociala team. Det är ett konkret sätt att stärka samverkan mellan förskola och socialtjänst och se till att oro för barn fångas upp tidigare. Det är särskilt viktigt för barn med höga och ihållande nivåer av aggressivitet eller annat allvarligt normbrytande beteende.

För många barn är förskolan den första plats där vuxenvärlden kan se att något inte står rätt till. Då måste det finnas strukturer som gör att oro leder till rätt stöd i tid. Förskolan ska inte bli socialtjänst, men den måste vara en självklar del av stadens tidiga skyddsnät runt barn. Det kräver tydliga rutiner, återkommande utbildning, fungerande konsultation, bättre återkoppling och en mer systematisk uppföljning av anmälningsmönster. Framför allt kräver det att staden vågar granska varför anmälningarna från förskolan är så få.

Vi menar därför att socialförvaltningen, i samråd med förskoleförvaltningen, bör återkomma med en särskild granskning av orosanmälningar från förskolan. En sådan granskning bör analysera skillnader mellan stadsdelsområden, rutiner, stöd till personal, samverkan med socialtjänsten och hinder som gör att oro inte alltid leder till anmälan. Om staden menar allvar med tidiga insatser behöver arbetet börja där små barn faktiskt finns. Förskolan och BVC är två av de viktigaste arenorna för tidig upptäckt. Då räcker det inte att konstatera att samverkan i huvudsak fungerar väl samtidigt som anmälningarna från dessa verksamheter ligger på mycket låga nivåer. Här krävs en mer självkritisk analys och tydligare åtgärder.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 28 oktober 2026

Emilia Bjuggren
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Kristin Jacobsson (C) som är likalydande med Centerpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen avslår borgarrådsberedningens förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande:

Förskolerapporten för 2025 bekräftar återigen att språket är den enskilt viktigaste faktorn för barns kunskapsutveckling och framtida skolframgång. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och utgör en avgörande språngbräda in i det svenska språket.

Trots detta kan vi konstatera att arbetet med att höja personalens svenskkunskaper fortfarande inte är tillräckligt tydligt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att erbjuda frivilliga eller allmänt hållna insatser. När barn möter personal som inte fullt ut behärskar svenska riskerar det att påverka såväl språkutveckling som trygghet och pedagogisk kvalitet.

Situationen är särskilt allvarlig i stadsdelar där många barn har ett annat modersmål än svenska. Där är förskolan ofta den viktigaste, och ibland enda, platsen där barnen ges möjlighet att ta del av ett korrekt svenskt språk. Då måste kraven på personalens språkliga kompetens vara höga och tydliga.

Vi ser samtidigt att staden genomför utbildningar i flerspråkighet, och kunskap om barns språkutveckling är viktig. Men det får inte minska kraven på att personalen ska ha goda kunskaper i svenska. Svenska är undervisningsspråk och vårt gemensamma samhällsspråk. Därför måste all kompetensutveckling bygga på att medarbetarna har en väl utvecklad svenska.

Det är anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga och objektiva kriterier för hur behovet av språkstärkande insatser ska identifieras. Bedömningar kan inte enbart bygga på subjektiva uppfattningar. För att säkerställa likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet krävs en strukturerad och stadsgemensam modell.

Sverigedemokraterna menar därför att staden behöver gå från allmänna ambitioner till konkreta krav. För det krävs tydliga språknivåer, obligatoriska insatser vid behov samt en systematisk uppföljning av resultat. Endast då kan vi säkerställa att alla barn i Stockholm, oavsett bostadsområde, får tillgång till en förskola där svenska språket håller hög kvalitet och där grunden för fortsatt skolgång läggs på ett likvärdigt sätt.

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Therese Lindström och Theréz Randquist (alla M) enligt följande.

Förskola i Stockholm (tidigare Förskolerapporten) tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i förskolan i staden. Rapporten bygger på både kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarna. Viss statistik (t.ex. inskrivningsgrad och personaltäthet) bygger på data från 2024, vilket är olyckligt, då det inte ger en rättvisande bild av nuläget. Det är flertalet utvecklingsområden som bör prioriteras framgent för att vi ska få en mer likvärdig förskola över hela staden.

• Systematiskt kvalitetsarbete och måluppfyllelse, samt fortsatt implementering av den reviderade läroplanen för Förskolan.

• Utveckling av metoder för att följa upp och säkra kvaliteten i verksamheten.

• Arbeta för att fler barn ska gå i förskolan, särskilt barn i socioekonomiskt svagare områden.

• Fördela resurser och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så det blir mer jämlikt mellan samtliga förskolor, både i privat och kommunal regi.

• Förbättra samverkan mellan förskola/skola, socialtjänst och andra myndigheter.

En likvärdig förskola med kvalitetsuppföljning

Förskolenämnden har ett stadsövergripande uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna i arbetet att uppnå en likvärdig förskola. Därför är det av stor vikt att framtagande och implementering av gemensamma styrdokument, kompetensutvecklingsinsatser och ett system för kvalitetsuppföljning nu tas fram skyndsamt, så nämnden får möjlighet till större insyn och förståelse. Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, andelen förskolelärare, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och Förskola i Stockholm (förskolerapporten). Det finns en förskjutning i statistiken, vilket innebär att man använder statistik från 2024, vilket är olyckligt.

En förskola med hög kvalitet för alla

Moderaternas budgetalternativ ökar anslagen till skolorna i Stockholm med närmare 100 miljoner kronor jämfört med vänsterstyrets budget. Vi höjer skolpengen och omfördelar en av del det socioekonomiska stödet som i dag fördelas efter bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Moderaterna gör därför en särskild satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker. Vi är positiva till att förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och SISAB ska implementera konceptet kring gröna skol- och förskolegårdar under mandatperioden. Men vi anser att det borde vara standard på alla skol- och förskolegårdar, och att enbart implementera detta på ett 15-tal under mandatperioden, är för lamt.

Stärkt trygghet och förebyggande arbete

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Stockholm finns över 30 öppna drogscener. En kartläggning från P4 Stockholm visar att hälften av alla förskolor i just Skärholmen, ligger på en öppen drogscen, enligt polisens definition för öppen drogscen. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

Upptäck hedersrelaterat våld och förtryck

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans-, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa.

Det är fortsatt vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

En inkluderande förskola med uppsökande arbete

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan. Information om förskolan till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna, sker vanligtvis genom riktade postala utskick samt telefonsamtal. Vi tror inte detta är tillräckligt då det finns brister i svenska språket i många hushåll, inte minst i ytterstadsområdena. I stället bör man genomföra dörrknackning och vara ute ännu mer på platser där föräldrar vistas.

Införande av spårktest vid rekrytering

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där är glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönblå majoriteten. Vi anser att stadsdelsförvaltningen bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal, på samma sätt som den styrande majoriteten bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har gjort i Göteborgs stad.

Barn med särskilda behov

Vi är glada över att förvaltningen ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, något vi i Moderaterna har drivit. Vi har sett en ökning av barn med NPF diagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet. Vi ser dock med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Det

här är något vi har lyft i förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag av tilläggsbelopp skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Om man tittar procentuellt på hur många av de inkomna ansökningarna som avslagits kommer en annan verklighet fram som vittnar om en kraftig ökning av antalet avslag sedan maktskiftet efter valet 2022. Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna, 2023 beviljades 53,35 procent och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet i förskolorna. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Gör det mer attraktivt att vara förskolelärare

Det är viktigt att fortsatt säkerställa att barngrupperna inte blir för stora, vilket var ett problem i flertalet stadsdelar. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya. Skärholmen bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskolan. Möjligheterna att erhålla statsbidrag bör undersökas vid utformandet av karriärtjänsterna. Vi är glada över att läsa att förskolenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska utreda förutsättningarna för inrättande av en enhetlig yrkestitulatur i förskolan, samt förbereda validerings- och kompetensutvecklingsmöjligheter för berörda medarbetare. Detta är något vi i Moderaterna har varit pådrivande kring.

Socialt skyddsnät och ny socialtjänstlag

Vi är glada över att läsa att Förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer behöva vara ännu mer tillgänglig, insatser ska göras ännu snabbare och vissa insatser utan behovsprövning. I praktiken innebär det än mer ansvar för ännu fler verksamhetsområden som inkluderar barn, däribland förskoleförvaltningen och förskolenämnden. Vi avsätter därför pengar i vår budget för snabbare implementering av den nya socialtjänstlagen. Vi vill dessutom införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Förskola i Stockholm 2025 ger en värdefull överblick över läget i stadens förskolor, men visar också att mycket återstår innan Stockholm kan erbjuda en likvärdig förskola med hög kvalitet i hela staden. Alla barn måste få samma förutsättningar, oavsett bostadsort.

Kristdemokraterna oroas över att inskrivningsgraden fortfarande skiljer sig åt mellan stadsdelarna. Skillnaden mellan stadsdelarna med högsta och lägsta inskrivningsgraderna är uppemot åtta procentenheter, där Skärholmen och Järva ligger lägst. Att även barn som kommer från icke-svenskspråkiga hemmiljöer lär sig svenska tidigt är helt avgörande för integrationen och den vidare skolgången.

Staden har under flera år haft insatser i syfte att öka medarbetarnas kunskaper i det svenska språket. Trots detta har det fortfarande inte systematiskt utvärderats vilka effekter insatserna faktiskt fått. För att långsiktigt kunna stärka kunskaperna i svenska måste man också veta att insatserna faktiskt får effekt. Kristdemokraterna hade gärna sett en tydligare beskrivning av vilken typ av kompetenssatsning som gavs, hur närvaroantalet såg ut samt huruvida deltagande var obligatoriskt eller valfritt. Därtill önskar vi en tydlig och systematisk uppföljning av dessa språkhöjande insatser.

Flertalet stadsdelar har fortsatta problem med för stora barngrupper. Att antalet barn i barngrupperna hålls nere är viktigt för att barnen ska få tid att bli sedda och utvecklas. Dessutom minskar det stress och press hos medarbetarna. Kristdemokraterna i Stockholm har därför i sina reservationsbudgetar under mandatperioden 2022–2026 satsat en miljard på minskade barngrupper i förskolan över fyra års tid. Det är en prioritering vi kristdemokrater gjort för att komma till rätta med de problem som beskrivs i rapporten och för att kunna säkerställa att varje barn blir sett. Vi hoppas att majoriteten tar rapportens slutsatser på allvar och omsätter dem i konkreta och uppföljningsbara åtgärder.

Ärendet

Förskolenämnden har i rapporten *Förskola i Stockholm 2025* sammanställt en övergripande lägesbild av utvecklingen inom verksamhetsområde förskola. Rapporten redovisas enlig följande rubriker, innefattandes områden som redovisas nedan:

- Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse
- Förutsättningar för att främja barns språkutveckling
- Förskolans kompensatoriska uppdrag

Till rapporten finns bilagor som redogör för relevant statistik inom området. Statistiken har under beredningen av ärendet i vissa delar kompletterats med uppdaterade siffror.

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Förskola i Stockholm 2025 följer stadsdelsnämndernas implementering av den reviderade läroplanen, som trädde i kraft 1 juli 2025. Revideringarna betonar undervisning på vetenskaplig grund, språkutvecklande och hälsofrämjande arbete samt borttag av krav om användning av digitala verktyg. Implementeringen sker inom flera nivåer i stadens förskoleverksamhet och insatser genomförs där behov av att stärka uppdraget finns. Stadens språkutvecklande och hälsofrämjande arbetet bedöms vara väl fungerande i linje med lagstiftningens intentioner. Arbetet med digitalisering präglas av ett förändrat förhållningssätt där professionens kompetens att avgöra lämplighet i nyttjande av digitala verktyg, så väl som undervisning utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, är i fokus.

Under kommande år fortsätter arbetet med att skapa ett gemensamt kvalitetssystem för förskoleverksamheten, som syftar till att öka likvärdighet och kvalitet i utbildningen.

Förutsättningar för att främja barns språkutveckling

Det språkutvecklande arbetet har varit centralt under flera år och bedöms vara väl fungerande. Formerna för det språkutvecklande arbetet skiljer sig åt mellan stadsdelsnämnderna, men förskolenämnden gör bedömningen att det finns en samlad bild kring frågan. Alla stadsdelsnämnder har rutiner för att identifiera och stötta barn i behov av stöd i sin språkliga utveckling och samtliga har en utvecklad organisation för detta. Likt i rapporten från föregående års lyfts att arbetet med återkoppling av grundskolans kartläggning av förskoleklassers språkliga nivå, via metoden *Hitta språket*, fortsatt kan utvecklas för att användas som del i bedömningen av förskolans språkstärkande arbete

Personalens kunskaper i svenska språket är avgörande för en undervisning av hög kvalitet, som i sin tur stödjer barnens språkutveckling. Stadsdelsnämnderna fokuserar i högre grad på att utveckla språkutvecklande arbetsplatser, för att stärka medarbetares svenska i vardagen. Utbildningsinsatser identifieras behöva vara

utformade mer utifrån differentierade behov. Rapporten pekar även på anledningar att undersöka behovet av en gemensam definition av tillräckliga kunskaper i svenska för förskolepersonal, mot bakgrund av ändringar i *Skolverkets allmänna råd om styrning och ledning av förskolan* samt i frågan om en enhetlig yrkestitulatur för barnskötare i Stockholms stad.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Uppföljningen följer barns deltagande i förskolan, stöd och samverkan. Enligt lag ska kommuner bedriva uppsökande verksamhet med erbjudande om förskoleplats till vissa barn. Uppföljningen visar att en förklaring till att erbjudanden om förskoleplats inte besvaras kan vara att barnet inte bor där det är folkbokfört. Staden saknar idag rutiner för hantering av misstänkt folkbokföringsbrott, vilket även skulle behöva finnas som en del av stadens brottsförebyggande arbete.

Närvaro i förskolan är en fråga som aktualiserats mer under de senaste åren, då frånvaro kan ge negativa konsekvenser för barnens utbildning och språkliga utveckling. Samtliga stadsdelsnämnder använder närvarostatistik systematiskt, men på olika sätt. Det finns ett behov av att utveckla arbetet och öka förståelsen för närvarons betydelse.

En annan del av det kompensatoriska uppdraget handlar om stöd. Det socioekonomiska tilläggsbeloppet används likt tidigare för generellt samt individuellt stöd, med stora likheter i vilka behov som beviljas stöd. Arbete för likställig tolkning av bedömningsgrunder pågår. Rapporten belyser att samverkan mellan socialtjänst och förskola fungerar särskilt bra när strukturer, roller och ansvar är tydliggjorda och att det finns ett fortsatt behov av att stärka och utveckla samverkan med andra aktörer, utifrån ett långsiktigt perspektiv.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 3 mars 2026 följande.

Förskolenämnden godkänner rapporten Förskola i Stockholm 2025 och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Reservation av Linnéa Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Sophia Granswed Baat m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Ismail Ali (C), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Rapporten Förskola i Stockholm 2025 ger en bild av några gemensamma utvecklingsområden för förskola i Stockholms stad och även nationellt. Innehållet

bygger på kvantitativa och kvalitativa underlag så som officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarnas förskoleavdelningar.

Tre övergripande områden fördjupas särskilt: Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse, Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling, och Förskolans kompensatoriska uppdrag. Varje område innehåller en bakgrundsdel, en uppföljning för 2025 samt en kommenterande del som fångar upp och sammanfattar utvecklingsbehov.

Till rapporten hör även bilagor med fördjupande statistik. Viss statistik från Sweco och Skolverket bygger på data från 2024. Det gäller Swecos statistik om inskrivningsgrad och Skolverkets statistik gällande förskollärar- och personaltäthet, andelen förskollärare, utbildningsbakgrund, antal barn per barngrupp samt inskrivningsgraden publiceras senare under året. Förskoleförvaltningen kommer att presentera denna statistik samlat när den har publicerats.

Förskoleförvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner Förskola i Stockholm 2025 och överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av förskolenämnden och remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Kommunal Stockholm, Stockholms universitet, Sveriges lärare Stockholm, Sveriges Skolledare Stockholm och Södertörns Högskola.

Kommunal Stockholm, Sveriges lärare Stockholm, Sveriges Skolledare Stockholm och Södertörns Högskola har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret 15
Arbetsmarknadsnämnden 15
Socialnämnden 16
Bromma stadsdelsnämnd 17
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd 19
Farsta stadsdelsnämnd 21
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd 23
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd 24
Järva stadsdelsnämnd 27

Kungsholmens stadsdelsnämnd 28
Norra innerstadens stadsdelsnämnd 30
Skarpnäcks stadsdelsnämnd 32
Skärholmens stadsdelsnämnd 33
Södermalms stadsdelsnämnd 35
Stockholms universitet 37
Reservationer m.m. 39

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 september 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i den beskrivna lägesbilden för stadens förskoleverksamhet som visar en positiv utveckling och att staden bedriver ett gott systematiskt kvalitetsarbete som fortsätter att utvecklas. *Förskolerapport 2025* följer områden som även ligger i fokus nationellt och där förslag för reformer föreslås för att bland annat reglera barngruppsstorlekar och språkkrav inom förskolan. De tre områdena i rapporten belyser delar som är av vikt för förskolan som verksamhet och synliggör vilka behov som finns för en fortsatt ökad kvalitet och likställighet i stadens arbete.

Förskolans uppdrag är komplext och innefattar många olika delar som samtliga spelar in i hur effektfullt arbetet blir. Personals utbildningsnivå, språkkunskaper, barnhälsa, deltagande i förskola, samverkan och stöd är av vikt för barns fortsatt lyckade skolgång och välbefinnande i livet. Stockholm stad har för samtliga områden verkat drivande i utvecklingen och fortsätter att stärka arbetet.

Stadsledningskontoret ser positivt på de föreslagna utvecklingsinsatserna och på ett fortsatt och fördjupat gemensamt utvecklingsarbete. Stadsdelsnämnderna tillsammans med varandra, förskolenämnden och andra aktörer kan föra stadens förskoleverksamhet framåt i ett sammanhållet och gemensamt utvecklingsarbete mot en högre och mer likvärdig kvalitet för Stockholms alla barn.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om godkännande av *Förskola i Stockholm 2025*.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2026 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 juni 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att förskolenämndens rapport 2025 ger en tydlig bild av nuläget och de utmaningar som förskolan står inför. Det är glädjande att de utbildningar i yrkessvenska som genomförts de senaste åren har höjt förskolepersonalens kunskaper i svenska språket.

Arbetsmarknadsförvaltningen, genom Vuxenutbildning Stockholm, samarbetar med förskoleförvaltningen när det gäller kompetensförsörjning. Förvaltningen bidrar gärna även fortsättningsvis till att utveckla utbildningsinsatser som svarar mot de behov som finns inom verksamheten.

Arbetsmarknadsförvaltningen har inga ytterligare synpunkter.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 juni 2026 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Jan Jönsson (L) och Henrik Falk (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Annika Elmlund m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Tapani Juntunen (SD), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Rapporten *Förskola i Stockholm 2025* lyfter förskolan som en central aktör i arbetet med att utveckla det kompensatoriska uppdraget och stärka samverkan med socialtjänsten, i syfte att främja barns hälsa och välbefinnande. Flera samverkansformer beskrivs, såsom nätverk, tvärprofessionella team och gemensamma mötesforum, där familjecentraler framhålls som särskilt viktiga arenor för samarbete mellan öppen förskola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Förskolans nära kontakt med barn och vårdnadshavare ger goda förutsättningar både för att arbeta förebyggande och tidigt uppmärksamma barn som far illa. Den har även en viktig roll i att stärka föräldrars förtroende för socialtjänsten och motverka desinformation.

Samtidigt visar rapporten på variationer mellan stadsdelsförvaltningarna i arbetssätt och organisering, särskilt när det gäller orosanmälningar, tidiga insatser och stöd till barn med omfattande behov. Detta riskerar att leda till ojämlika förutsättningar för barn och familjer. I flera delar framstår samverkan som otillräckligt strukturerad, och det finns även utvecklingsbehov i hanteringen av misstänkt felaktig folkbokföring, vilket kan påverka barns tillgång till sina rättigheter.

Inskrivningsgraden i förskolan varierar och är generellt lägre i socioekonomiskt utsatta områden, där de barn som står utanför verksamheten ofta är nyanlända eller i behov av särskilt stöd. Hög frånvaro kan utgöra en viktig signal om utsatthet, men gemensamma definitioner och arbetssätt saknas i dagsläget. Även arbetet med barns psykiska hälsa, barns delaktighet samt stöd till vårdnadshavare i behov av anpassad information behöver vidareutvecklas. Därtill framgår att ekonomiska hinder i vissa fall kan begränsa barns möjligheter att delta i förskolan.

Socialförvaltningen bedömer likt förskoleförvaltningen att samverkan mellan socialtjänst och förskola i huvudsak fungerar väl och är under fortsatt utveckling. Samverkan är som mest ändamålsenlig när den vilar på tydliga strukturer, gemensamma arbetssätt och en klar ansvarsfördelning mellan berörda verksamheter. Samtidigt kvarstår ett behov av att ytterligare stärka samarbetet, särskilt med fokus på främjande och tidiga insatser för att förebygga att barn far illa och säkerställa att stöd ges i ett tidigt skede.

När det gäller arbetet med orosanmälningar framgår i rapporten att medarbetarnas kunskaper i stor utsträckning följs upp systematiskt. Flera stadsdelsförvaltningar uppger dock att rutinerna för orosanmälningar inte har reviderats under det senaste året. Socialförvaltningen ser ett behov av att och vidareutveckla rutiner för orosanmälan på stadsdelsförvaltningarna, samtidigt som det noteras att reviderade riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads förskolor planeras att beslutas under 2026. Dessa förväntas innehålla förtydliganden som behöver beaktas i arbetet med barn som far illa i hemmet. Mot denna bakgrund bedöms det vara ändamålsenligt att i vissa delar avvakta större revideringar till dess att riktlinjerna är beslutade, parallellt med att ett löpande utvecklingsarbete fortgår.

Under de senaste tre åren har socialförvaltningen och förskoleförvaltningen gemensamt arrangerat samverkansdagar i syfte att stärka dialogen, identifiera gemensamma utvecklingsområden och främja en långsiktigt hållbar samverkan. Därutöver finns en etablerad samverkan på strategisk nivå genom gemensamma forum och stadsövergripande insatser med fokus på kunskapsutbyte, goda arbetssätt och frågor som rör våld. Ett stadsövergripande stödmaterial finns också som stöd i samverkan mellan verksamheterna.

Socialnämnden bedömer dock att befintliga strukturer behöver kompletteras med riktade kunskapshöjande insatser. Det gäller särskilt förmågan att identifiera barn som kan fara illa, uppmärksamma och hantera återkommande frånvaro samt tidigt upptäcka tecken på psykisk ohälsa. Avslutningsvis föreslås att gemensamma utbildningsinsatser för berörd personal vidareutvecklas och prövas, exempelvis inom arbetet med orosanmälningar, i syfte att ytterligare stärka samverkan mellan förskola och socialtjänst.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 juni 2026 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen avseende samlad rapport för förskola i Stockholms stad.

Särskilt uttalande av Hanna Wistrand (L), Mattias Keresztesi m.fl. (M) och Johan Duvdahl (C), tillika ersättaryttrande av Nils Garcia Grundström (KD), se Reservationer m.m.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Generellt sett delar Bromma stadsdelsförvaltning de utvecklingsområden förskolerapporten behandlar. Förvaltningen vill komplettera med vissa beskrivningar för att förtydliga analysen utifrån lokala förutsättningar och prioriteringar.

Andel legitimerade förskollärare

I förskolerapporten beskrivs Bromma stadsdelsförvaltningen ha en lägre andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda utifrån resultat på indikatorn andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare). En bidragande orsak till detta är att flera förskolor under föregående år har prioriterat att anställa fler barnskötare för att minska barngruppernas storlek och skapa mer hållbara arbetsmiljöer, vilket kan ha påverkat indikatorns utfall.

Förvaltningen har samtidigt säkerställt att varje avdelning har tillgång till minst en legitimerad förskollärare. Detta är en central kvalitetsfråga och följs upp systematiskt inom ramen för det löpande kvalitetsarbetet. I rapporteringen för tertial 1 framgår att förvaltningen når årsmålet för indikatorn, vilket visar att de riktade insatserna har haft effekt och att kompetensförsörjningen utvecklas i önskad riktning.

Samtidigt är andelen legitimerade förskollärare en ögonblicksbild. Antalet barn och antalet anställda och deras arbetstid ändras under året vilket påverkar utfallet. Andelen legitimerade förskollärare är uträknat utifrån årsarbetare och inte utifrån varje individ vilket innebär att när förskollärare väljer att inte arbeta heltid påverkar det andelen negativt men fortfarande är antalet personer densamma. Det uttrycks av rektorerna att det är en utmaning att rekrytera legitimerade förskollärare för en kortare period.

Förskolepersonalens kompetens och kunskapsnivå i svenska språket

Insatser för att stärka förskolepersonalens yrkessvenska är ett prioriterat område i Bromma stadsdelsområde. Förvaltningen bedömer att det är avgörande att de satsningar som görs – både lokalt och på stadsövergripande nivå – leder till faktiska förbättringar i personalens språkliga trygghet och förmåga att kommunicera professionellt i mötet med barn, vårdnadshavare och kollegor.

I förskolerapporten framgår att det i dagsläget saknas fastställda kriterier och en gemensam kravnivå för bedömning av medarbetares yrkessvenska. Avsaknaden av en tydlig bedömningsgrund gör det svårare att säkerställa likvärdighet, följa utveckling över tid och rikta insatser på ett systematiskt sätt. Förvaltningen ser därför ett behov

av stadsgemensamma riktlinjer och en stadsgemensam kravnivå som kan fungera som stöd i med medarbetarsamtal.

Vidare ser förvaltningen ett behov av mer verksamhetsnära och sammanhangsbundna insatser som genomförs direkt i förskolans miljö. Genom att arbeta tillsammans med personalen i autentiska situationer – i mötet med barnen, i dialogen med vårdnadshavare och i det dagliga kollegiala samarbetet – skapas förutsättningar för en språkutveckling som är nära kopplad till det pedagogiska uppdraget. Förvaltningen bedömer att sådana insatser har större potential att stärka både kvaliteten i undervisningen och tryggheten i personalens professionella språkbruk.

Orosanmälningar till socialtjänsten

I rapporten framkommer det att förskolorna i Bromma har ökat antalet orosanmälningar till socialtjänsten vilket förvaltningen ser positivt på. Detta bedöms vara ett resultat av ett stärkt samarbete mellan förskola och socialtjänst, samt av det kontinuerliga arbetet med att höja kunskapen om barns rättigheter och tidig upptäckt. Även den nya socialtjänstlagen har stärkt samarbetet mellan förskola och socialtjänst genom att den bland annat betonar tidiga, samordnande insatser, vilket i sin tur kan leda till att fler orosanmälningar görs. Den ökade anmälningsbenägenheten ses som ett tecken på att rutinerna fungerar och att personalen har god kännedom om när och hur en oro ska föras vidare.

Det finns en utmaning kring att rapporten inte synliggör att stadsdelarnas utmaningar ser olika ut. Att arbeta för en likvärdig förskola betyder inte att förskolorna ska arbeta på samma sätt och ha samma prioriteringar. Det är en utmaning att förskolorna jämförs utifrån samma mått i indikatorer och nyckeltal utan att presentera vad respektive stadsdel har för resurser. Tilldelning ska se olika ut men det går inte att göra en analys utan ta med alla parametrar, då upplevs inte rapporterna tillräckligt igenkännande och därtill kan det upplevas att vissa stadsdelar inte klarar uppdraget i så generella jämförelsen.

Barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys

Förvaltningen instämmer med förskoleförvaltningens barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2026 följande.

> Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Emelie Wassermann (SD), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förskolans förutsättningar

Rapporten beskriver att staden har en relativt hög andel legitimerade förskollärare. Vidare noteras att det inte finns något tydligt samband mellan socioekonomiskt indexvärde och andel legitimerade förskollärare (utöver Järva som har en högre andel förskollärare). Inom Enskede-Årsta-Vantör finns stora socioekonomiska skillnader samtidigt som andelen förskollärare är relativt jämn mellan de olika områdena.

Rapporten beskriver att det minskade barnantalet har en påverkan på alla stadsdelsområden. Stadsdelsförvaltningen instämmer i det. Stadsdelsförvaltningen har tidigare sett en stor osäkerhet i prognoserna från Sweco och tar därför fram eget underlag och följer upp antal barn.

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Denna del av rapporten handlar om revideringar i förskolans läroplan som berör: minskad användning av digitala läromedel, fysiska aktivitet, högläsning och språkutveckling samt förskollärarens och rektors ansvar för att undervisningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Stadsdelsförvaltningen har reviderat dokumentet *Ställningstagande för användningen av digitala verktyg* och implementeringen av det pågår.

Rapporten tar upp ett behov att stärka kompetensen hos rektorer och förskollärare, att arbeta utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utifrån revideringarna i läroplanen. Stadsdelsförvaltningen instämmer i det och kommer delta i ett ifous-program (Ifous står för innovation, forskning och utveckling i skola och förskola och är ett fristående forskningsinstitut) som knyter an till revideringarna i läroplanen.

Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling

Denna del av rapporten handlar om det språkutvecklande arbetet och medarbetares kompetens i svenska språket. Det språkutvecklande arbetet anges i huvudsak vara av god kvalitet i staden. Enskede-Årsta-Vantör har det språkutvecklande arbetet i fokus på olika sätt. Under innevarande år finns ett särskilt fokus på att språkarbetet ska utvecklas med leken som verktyg. Stadsdelsförvaltningen deltar också i ett processtöd inom språkutveckling genom Ifous. Inom processtödet används aktionsforskning där medarbetare filmar sig själva för att synliggöra det språkutvecklande arbetet.

När det gäller medarbetares kunskaper i svenska språket, redovisar rapporten för utbildningsinsatser som genomförts i stadsdelsförvaltningarna. Rapporten hänvisar till nya allmänna råd från Skolverket som anger vikten av medarbetares kompetens i svenska språket i förskolans språkutvecklande arbete. Bland stadsdelsförvaltningarna råder det delade meningar om det finns något behov av en stadsövergripande gemensam definition av vad som utgör tillräckliga kunskaper i svenska språket i förskolan. Förskoleförvaltningen menar att det finns anledning att undersöka behovet av det. Stadsdelsförvaltningen anser att det bör tas fram en gemensam definition i staden av vad som är tillräckliga kunskaper i svenska språket.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Under förskolans kompensatoriska uppdrag lyfts inskrivningsgraden, närvaro i förskolan, barn i behov av särskilt stöd och samverkan med exempelvis socialtjänsten. Stadsdelsförvaltningen har upparbetade rutiner utifrån skollagens bestämmelser om uppsökande verksamhet och att erbjuda plats i förskola till vissa barn. Handlingsplan finns även för att främja närvaro och rutiner vid frånvaro.

Gällande bedömning av tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd anges i rapporten att det finns skillnader i förfarandet av bedömningen. Det finns ett pågående arbete med att ta fram gemensamma bedömningsgrunder. Förskoleförvaltningen menar att det kommer att bidra till en mer likvärdig bedömning i staden. För att det ska ske behöver implementeringen bland annat innefatta utbildningsinsatser för att skapa en gemensam begreppsförståelse av de gemensamma bedömningsgrunderna.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att gemensamma bedömningsgrunder tas fram. Material med bedömningsgrunder och innehållande begrepp bör vara så pass tydliga att utbildningsinsatser inte behövs för att kunna använda det.

När det gäller samverkan med exempelvis socialtjänsten tar rapporten upp att samverkan fungera bäst när det finns tydliga ramar och ansvarsfördelning. Det instämmer stadsdelsförvaltningen i. Ett exempel är *Förskoleteam* där samverkan med social omsorg – främjande och förebyggande samt barnavårdscentralen fungerat bra.

Jämställdhetsanalys

Jämställdhet lyfts kort i rapporten, utifrån skillnader i svaren på förskoleundersökningen mellan vårdnadshavare till flickor och pojkar. Jämställdhet skulle med fördel kunna belysas i fler delar av rapporten.

Barnrättsperspektiv

Rapporten belyser mycket som är viktigt ur ett barnrättsperspektiv. Förskolans förutsättningar och kvalitet är viktigt för barns utbildning och i linje med barnkonventionens artikel 28 om barns rätt till utbildning. Även barns språkutveckling är viktigt för barns utbildning, både i förskolan och för den fortsatta utbildningen.

Förskolans kompensatoriska uppdrag handlar om att fler ska få tillgång till utbildningen i förskolan genom ökad inskrivningsgrad och närvaro samt att alla ska kunna tillgodogöra sig utbildningen, till exempel genom insatser för barn i behov av särskilt stöd. Det kompensatoriska arbetet går även i linje med barnkonventionens artikel 6 om barns rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 juni 2026 följande. Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Olof Peterson m.fl. (M), Christer Eriksson (C) och Camilla Bergman (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Leif Söderström (SD), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 juni 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Förvaltningen instämmer i rapportens slutsatser men bedömer att analysen behöver fördjupas. Särskilt gäller detta kompetensförsörjning och orsaker till skillnader i inskrivningsgrad.

Ställningstaganden

Förvaltningen instämmer i rapportens övergripande slutsatser men vill göra ett medskick gällande hur rapporten framåt kan fördjupas.

Tillgång till förskollärare

Andelen legitimerade förskollärare, en viktig förutsättning för kvalitet, är högre i de kommunala förskolorna än i de fristående. Andelen ökar i de sistnämnda i tio stadsdelsområden. Samtidigt minskar andelen i kommunala förskolor i sju stadsdelsområden.

Farsta stadsdelsförvaltning efterfrågar därför en nyanserad framåtblick gällande kompetensförsörjningen inom förskolan.

Exempel på områden att analysera kan vara:

- skillnader mellan kommunala och fristående huvudmän i attraktionskraft och rekryteringsförfarande,
- vilka faktorer som påverkar valet av arbetsplats samt
- hur de kommunala förskolorna kan hålla kvar legitimerade förskollärare i verksamheten.

Detta kan också ligga till grund för bedömning av vilka konsekvenser utvecklingen kan få för kvalitet och likvärdighet, samt för att möjliggöra mer träffsäkra åtgärder på stadsövergripande nivå.

Inskrivningsgrad

Förskoleförvaltningen skriver att det saknas en stadsövergripande bild över vilka orsaker som kan ligga bakom att en del vårdnadshavare väljer att inte skriva in sitt barn i förskolan.

De menar att det är viktigt att förstå orsakerna, men att det även kan vara av intresse att undersöka vilka faktorer som skulle kunna bidra till att vårdnadshavare tackar ja till en plats i förskolan.

Farsta stadsdelsförvaltning menar att det finns en mängd olika faktorer som kan påverka valet att inte placera barn i förskolan. Till exempel socioekonomiska faktorer, andel utrikesfödda vårdnadshavare, språkbarriärer, om det finns kunskapsbrist och otydlighet kring förskolans pedagogiska uppdrag, kulturella värderingar samt förtroende för förskolan.

Farsta stadsdelsförvaltning anser att en fördjupad analys av bakomliggande orsaker till att vissa grupper står utanför förskolan är nödvändig för att möjliggöra träffsäkra insatser. Det kan tydliggöras av förskoleförvaltningen hur kunskapsinsamling skulle kunna genomföras. Analysen bör ske på stadsövergripande nivå så att det inte leder till fragmenterad kunskap och begränsad jämförbarhet. En sådan analys kan även fokusera på vilka faktorer som bidrar till att vårdnadshavare tackar ja till en plats i förskolan.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 maj 2026 följande.

> Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Henrik Åkerlund (SD), se Reservationer m.m.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen bedömer att merparten av de utvecklingsbehov som framträder genom rapporten är angelägna även för förskolorna inom stadsdelsområdet. Gentemot flera av de definierade utvecklingsbehoven har stadsdelsområdet också redan pågående insatser.

Stadsdelsområdet har under de senaste tre åren genomfört en omfattande fortbildningssatsning riktad till alla förskollärare med fokus på att stärka deras ledningsuppdrag. Utöver detta är stadsdelsområdets förskolor aktiva i flera praktiknära forskningsprojekt inom ramen för ULF-samarbetet. Pågående projekt berör bland annat jämställdhet och lek, rörelse, språkutvecklande arbetssätt, synliggörande av nationella minoriteters kulturer samt dokumentation av barns lärande. Ytterligare forskningscirklar planeras, liksom ett projekt om hur STEM-perspektiv kan integreras i förskolans lärmiljöer.

Mot denna bakgrund välkomnar stadsdelsförvaltningen att förskoleförvaltningen understryker praktiknära forskning som en central del av stadens utvecklingsarbete.

Språkutveckling lyfts fram både i den reviderade läroplanen och i rapporten, där det framgår att insatser behöver ske på flera nivåer i organisationen. Stadsdelsområdet genomför sedan flera år den stadsövergripande utbildningen *Flerspråkighet i förskolan* varje termin. Under 2025 utbildades nya kursledare, vilket möjliggör ett långsiktigt mål om att samtliga medarbetare ska genomgå fortbildningen. Därtill finns flera Språk-Läs- och skrivutvecklare inom stadsdelsområdet, och en inventering pågår för att tydliggöra kompetensfördelningen.

Stadsdelsområdet har därmed en väl utvecklad struktur för det språkutvecklande arbetet, vilket ligger i linje med rapportens beskrivning av strukturkvalitet. Rapporten föreslår att förskoleklassens kartläggningsmaterial *Hitta språket* kan användas för att följa resultatkvalitet. Förvaltningen delar denna bedömning och ser behov av en stadsövergripande modell för systematisk uppföljning. Samtidigt är förvaltningen mer återhållsam till andra stadsövergripande uppföljningsverktyg, såsom språkmatriser.

Under det senaste året har samverkan mellan stadsdelsområdets förskolor och grundskolor stärkts, men för att säkerställa ändamålsenlig användning av *Hitta språket* krävs ett tydligare stöd och en mer strukturerad återkoppling. Eftersom flertalet stadsdelsförvaltningar framför liknande önskemål, och då samma synpunkter lyfts även i föregående års rapport, ser stadsdelsförvaltningen ett behov av att en gemensam stadsövergripande rutin nu prioriteras.

Stadsdelsförvaltningen har sedan flera år en etablerad samverkan med aktörer som på olika sätt bidrar till förskolebarns utveckling och välmående. En gemensam samverkansdag hålls varje termin med representanter från exempelvis socialtjänst, polis, förskola och region. Därutöver pågår ett arbete för att förtydliga hur förskolans personal ska ges bättre förutsättningar att ta del av socialtjänstens kunskap och arbetssätt.

Sammanfattningsvis konstaterar stadsdelsförvaltningen att många av de utvecklingsområden som lyfts i rapporten redan adresseras inom stadsdelsområdet. Förvaltningen ställer sig positiv till ett fortsatt och fördjupat gemensamt utvecklingsarbete på stadsövergripande nivå. Gemensamma insatser ses som särskilt angelägna i frågor som rör praktiknära forskning, medarbetares kompetensutveckling i svenska språket samt återkoppling på förskoleklassens kartläggningsmaterial *”Hitta språket*”. Gemensamma insatser inom dessa områden skulle stärka likvärdigheten och öka kvalitén i stadens förskolor.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2026 följande.

> Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar svaret på remissen till kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juli 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att rapporten innehåller en bra nulägesbeskrivning av stadens förskolor och instämmer med de utvecklingsområden som rapporten lyfter fram.

Förskolans förutsättningar

En stor andel förskollärare är en viktig förutsättning för att utveckla och bibehålla en god kvalitet i förskolan.

Förvaltningen har redan idag en hög andel legitimerade förskollärare, där endast Järva stadsdelsförvaltning uppvisar en högre nivå enligt rapportens statistik. Trots detta bedrivs ett långsiktigt arbete för att ytterligare stärka andelen förskollärare och säkra den framtida kompetensförsörjningen. Detta är dock förknippat med ökade personalkostnader, vilket ställer krav på en långsiktigt hållbar ekonomisk planering som samtidigt värnar verksamhetens kvalitet.

Samtidigt är det avgörande att hela arbetslagets kompetens tas tillvara och kontinuerligt utvecklas. Förvaltningens medarbetarundersökningar visar att många medarbetare trivs på sina arbetsplatser och upplever goda möjligheter till lärande och utveckling. Detta är betydelsefullt både för att behålla kompetenta medarbetare och för att skapa stabila arbetslag som kan bidra till en fortsatt kvalitetsutveckling i verksamheten.

Förvaltningen bedömer att utredningen *Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola* (SOU 2026:37) kan få stor betydelse för förskolans framtida utveckling. Utredningen föreslår bland annat nationella regleringar av barngruppers storlek, personaltäthet och språkkrav för personalen i syfte att stärka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan. Förvaltningen ser positivt på ambitionen att stärka kvaliteten genom tydligare nationella ramar och delar bedömningen att goda förutsättningar i förskolan är avgörande för barns lärande och utveckling.

Förvaltningens förskolor uppnår redan idag stadens mål avseende såväl barngruppsstorlek som antal barn per personal. Under den period som avses i rapporten har förvaltningen haft den största minskningen av antalet barn i staden. Det lägre barnantalet har skapat bättre förutsättningar för förskolorna att hålla mindre barngrupper och bibehålla en god personaltäthet, vilket är positivt för verksamhetens kvalitet. Samtidigt påverkar utvecklingen de ekonomiska förutsättningarna, eftersom ersättningen till stor del baseras på antalet inskrivna barn. När intäkterna minskar behöver verksamheten anpassas för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi utan att kvaliteten försämras. I syfte att möta denna utveckling har förvaltningen genomfört flera strategiska åtgärder. Förskolor som bedömts vara mindre ändamålsenliga ur verksamhetssynpunkt eller som skulle kräva omfattande underhåll har avvecklats. Förvaltningen har samtidigt valt att tillfälligt ta en större förskola ur drift i syfte att skapa beredskap för framtida behov och kunna återöppna verksamheten när barnantalet ökar igen.

Utredningens förslag om skärpta språkkrav kan innebära att vissa medarbetare behöver stöd, kompetensutveckling eller språkutbildning för att fullt ut möta kraven i uppdraget. Förvaltningen bedömer därför att eventuella språkkrav behöver

kombineras med långsiktiga insatser som stärker medarbetarnas språkliga kompetens. Detta ligger väl i linje med förvaltningens pågående arbete med språk- och undervisningsutvecklande insatser för befintliga medarbetare.

Mot denna bakgrund bedöms utredningens förslag om barngruppsstorlek, personaltäthet och språkkrav få begränsade verksamhetsmässiga konsekvenser för förvaltningen, eftersom verksamheten i stort uppfyller de nivåer som föreslås. Om kraven däremot skärps eller blir mer reglerade kan det medföra ökade kostnader för personal, kompetensutveckling och verksamhetsanpassningar, vilket kan påverka förvaltningens ekonomiska handlingsutrymme.

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Huvudmannen ansvarar för att bedriva ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete som skapar förutsättningar för hög kvalitet och likvärdighet i förskolan. I rapporten *Att skärpa den pedagogiska blicken* av Christian Eidevald vid Södertörns högskola betonas att likvärdighet inte uppnås genom enhetliga lösningar eller samma styrning överallt. I stället behöver styrning och stöd anpassas utifrån verksamheternas olika behov, förutsättningar och lokala sammanhang. Rapporten lyfter att generella standardiserade lösningar riskerar att förbise de strukturella skillnader och lokala förutsättningar som påverkar verksamheternas möjligheter att nå sina mål. För att skapa en likvärdig utbildning krävs därför en differentierad styrning som tar hänsyn till variationer mellan olika områden och möjliggör riktade insatser där behoven är som störst. Mot denna bakgrund ser förvaltningen utmaningar i att beskriva kvalitet på en stadsövergripande nivå, eftersom verksamheternas förutsättningar och utvecklingsbehov varierar mellan olika områden. Förvaltningen bedömer att den lokala kontexten är central och att kvalitetsarbetet behöver förstås utifrån varje förskolas unika behov och förutsättningar.

Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling

Uppdraget att främja barns språkliga utveckling är mångfacetterat och ställer höga krav på förskolans verksamhet. En grundläggande förutsättning för undervisning av hög kvalitet är att personalen har goda kunskaper i det svenska språket. Samtidigt är det viktigt att beakta att pedagoger har olika kompetenser och förutsättningar att bidra till det språkutvecklande arbetet. Genom att fördela ansvar och arbetsuppgifter utifrån individuella förmågor kan verksamheten stärkas och kvaliteten i undervisningen utvecklas.

Förvaltningen fokuserar sitt språkutvecklande arbete på att stärka pedagogernas förmåga att utveckla ett lyhört och språkstödjande samspel i undervisningen. En viktig del i detta arbete är satsningen på mer strukturerad och dialogisk högläsning, som bland annat bygger på kunskap och erfarenheter från forskningsprojektet *Förstärkt förskola – dialog och högläsning*.

Satsningen inspireras också av Sundbybergs stad, som framgångsrikt arbetat med att stödja pedagoger i att utveckla sitt språk och sin kommunikativa förmåga i undervisningen. Genom att förena forskningsbaserade arbetssätt med beprövade

erfarenheter skapas bättre förutsättningar för att stärka både pedagogernas och barnens språkutveckling.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Förvaltningen ser positivt på att barns närvaro och deltagande i förskolan uppmärksammas i samband med arbetet med inskrivning. Barns närvaro är central för förskolans kompensatoriska uppdrag och för att säkerställa barnets rätt till utbildning. Förvaltningen har förtydligat informationsbreven som skickas ut till alla barn som inte har plats i förskolan. Utskicken har också utökats till att omfatta barn från två års ålder i syfte att främja tidigare inskrivning. Om vårdnadshavare inte är folkbokförda på rätt adress finns en risk att viktig information inte kommer fram, vilket i förlängningen kan påverka barnets tillgång till förskolans utbildning.

Rapporten visar att en majoritet av stadsdelsförvaltningarna saknar rutiner för att hantera misstankar om folkbokföringsbrott och behovet av likvärdiga rutiner inom staden lyfts fram. Gemensamma rutiner för att hantera sådana misstankar är en viktig del av det brottsförebyggande arbetet och behöver särskilt ses i relation till kommunernas skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter.

Förvaltningen instämmer i rapportens bedömning att närvarostatistik bör användas med försiktighet på en aggregerad nivå. Genomsnittliga närvarovärden riskerar att ge en förenklad bild och kan dölja stora variationer mellan barns faktiska deltagande i utbildningen. För att få en mer rättvisande bild behöver närvaron därför följas upp och analyseras på individnivå. Detta är särskilt viktigt för att kunna identifiera barn som har låg närvaro och därmed riskerar att inte få full tillgång till förskolans utbildning och undervisning.

Jämställdhetsanalys

Förskolerapporten lyfter skillnader i förskoleundersökningens resultat mellan pojkar och flickor. I övrigt behandlas inte jämställdhetsfrågor i rapporten och bedöms inte ha några negativa konsekvenser för jämställdhet.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2026 följande.
Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Patrick Amofah (C), se Reservationer m.m.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på rapporten och bedömer att huvudinnehållet samt identifierade utvecklingsområden i huvudsak överensstämmer med de behov som identifierats inom Järvas kommunala förskolor. Förvaltningen kan även konstatera att tidigare inspel från nämnden har beaktats i rapporten.

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse, inklusive implementering av reviderad läroplan

Förvaltningen delar rapportens iakttagelser av behovet av ett stärkt systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet. Inom stadsdelsområdet har gemensamma strukturer och mallar utvecklats för att stödja en mer analytisk och målstyrd praktik, där fokus i högre grad riktas mot barns lärande och de didaktiska val som görs. Arbetet har även inneburit ett ökat fokus på analys i uppföljningsprocesser, vilket stärker huvudmannens insyn i verksamhetens kvalitet.

Förutsättningar för barns språkliga utveckling, inklusive språkutvecklande arbete samt personalens språkliga kompetens

Förvaltningen instämmer i rapportens betoning av språkutveckling som ett centralt område. Arbetet har i huvudsak inriktats på att skapa strukturella förutsättningar för en språkutvecklande undervisning, bland annat genom gemensamma arbetssätt och fokus på högläsning och litteratur. Parallellt pågår ett långsiktigt arbete med att stärka medarbetares språkliga kompetens.

Förskolans kompensatoriska uppdrag, inklusive arbete för ökad inskrivningsgrad, socioekonomisk resursfördelning samt samverkan med socialtjänst och andra aktörer

Förvaltningen delar rapportens beskrivning av det kompensatoriska uppdragets betydelse. Exempelvis lyfts ett samband mellan socioekonomiska förutsättningar och andel legitimerade förskollärare. I detta sammanhang framgår bland annat att Järva, med ett högt socioekonomiskt index, också har en hög andel legitimerade förskollärare.

Vidare pågår ett aktivt arbete med att stärka barns deltagande i utbildningen genom att systematisera närvarorutiner och uppföljning. Samverkan med socialtjänst och andra aktörer utgör en viktig del i att möta barns behov och stärka likvärdigheten i förskolan.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2026 följande.

> Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Rickard Ydrenäs (L) och Alicja Lindell m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att Förskolerapport 2025 ger en bra övergripande bild av kvalitet och utveckling i stadens förskolor.

Förskolans förutsättningar i Stockholms stad

Förvaltningen instämmer i bilden att tillgången till legitimerade förskollärare är god och att vårdnadshavare generellt är nöjda med stadens förskolor oavsett regiform.

En intressant analys i rapporten är att stadsdelsnämnder i socioekonomiskt utsatta områden, trots en högre resurstilldelning, inte har en högre andel legitimerade förskollärare eller färre barn per förskollärare i sina förskolor.

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Förskoleförvaltningen har genomfört en riktad uppföljning om stadsdelsförvaltningarnas implementeringsarbete med de ändringar som gjordes i förskolans läroplan 1 juli 2025.

Förvaltningen känner igen sig i rapportens beskrivning av att implementeringen varit integrerad i ordinarie forum, som arbetsplatsträffar, på utvecklingsdagar, pedagogiska forum och att det finns en plan för fortsatt arbete.

Förvaltningen menar att det idag finns generella uppföljningsmetoder av strukturkvalitet men det behöver utvecklas nya arbetssätt och metoder för att följa upp förskolornas processkvalitet, med syfte att identifiera och sätta in åtgärder på de förskolor i staden som har lägst kvalitet och inte når läroplanens mål.

Förvaltningens förhoppning är att de nya former som arbetas fram för stadens systematiska kvalitetsarbete i förskolan, med stöd av det nationella kvalitetssystemet, kan fånga upp och synliggöra kvalitetsskillnader i förskolornas processkvalitet.

Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling

Förskoleförvaltningen har följt upp hur stadsdelsförvaltningarna genom sitt systematiska kvalitetsarbete skapar sig en tillräcklig bild av förskolornas språkliga arbete för att bedöma dess kvalitet.

Förvaltningen anser att rapporten ger en bra bild av hur förskolorna i staden arbetar med struktur- och processkvalitet för att skapa en språkutvecklande miljö på förskolorna.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Förskoleförvaltningen menar att om ett barn inte är närvarande på förskolan i tillräcklig utsträckning, kan det största behovet för att främja barnets utveckling och lärande vara att ge barnet ökad tillgång till förskolans utbildning.

I rapporten framgår det att arbetet med att främja närvaron i förskolan har fått ökad prioritet. Förvaltningen känner igen sig i beskrivningen av att alla stadsdelsförvaltningar använder närvarostatistik systematiskt och uppmärksammar barn som under längre perioder inte är närvarande på förskolan.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2026 följande.

> Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Anders Lindman (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Amelie Langby m.fl. (M) tillika ersättaryttrande av Carl Häggqvist (KD), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen upplever att rapporten lyfter relevant fakta och ger en bra överblick över stadens förskoleverksamheter. Vidare uppskattas att uppföljningen av systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse förstärks. Förvaltningen tycker det är bra att rapporten påtalar att resultat från förskoleundersökningen endast i begränsad omfattning kan användas som kvalitetsmått för undervisning, detta håller förvaltningen med om.

Förvaltningen vill påtala att tabellen i *Bilaga 3*, som visar procentuell fördelning mellan kommunala förskolor respektive förskolor i enskild regi, inte överensstämmer med de siffror som förvaltningen har fått ta del sedan tidigare. I bilagan redovisas att Norra innerstaden har 55,7 procent förskolor i enskild regi och 44,3 procent i kommunal regi. De korrekta siffrorna ska vara de omvända, alltså 55,7 procent i kommunal regi och 44,3 procent i enskild regi.

Andel legitimerade förskollärare

Rapporten lyfter att andelen legitimerade förskollärare har ökat. Förvaltningen vill belysa att detta även kan förstås som ett resultat av att barnantalet minskat och att barnskötare som slutar inte ersatts i samma utsträckning. Tillgången till förskollärare må vara god just nu, men det är fortsatt viktigt att säkerställa tillgången på förskollärare långsiktigt och förvaltningen upplever att den dimensionen saknas i rapporten. Ytterligare en faktor i detta resonemang är att antalet sökande till förskollärarutbildningen fortsätter att minska.

Implementering av reviderad läroplan

Beträffande förskolenämndens kartläggning av hur stadsdelarna lyckas med implementeringen av den reviderade läroplanen (juli 2025) anser förvaltningen att det bra att framgångsfaktorer och utmaningar lyfts. Förskolenämnden identifierar att

bland annat resursbrist, i form av tid och närvarande ledare, är en utmaning i arbetet. Förskolenämnden trycker på att implementeringsarbetet är viktigt och uppmanar stadsdelsnämnderna att i högre grad prioritera implementeringsarbetet, då läroplanen reglerar förskolans uppdrag. Förvaltningen skulle tycka att det var bra om förskoleförvaltningen, utifrån sin samordnande funktion, även delgav en egen reflektion kring sin del i implementeringsarbetet och vad de kan göra för att bistå stadsdelsförvaltningarnas i deras utmaningar.

Socioekonomiskt tilläggsbelopp och stöd till barn i behov av särskilt stöd

Under avsnittet *Socioekonomiskt tilläggsbelopp och stöd till barn i behov av särskilt stöd* (5.2), under rubriken *Uppföljning 2025* redovisas hur stadsdelsnämnderna graderar och kategoriserar behov som ligger till grund för ansökan och beviljande av tilläggsbelopp och utökat stöd. Ofta är bedömningarna individuella och definitionerna av kategorierna *Omfattande behov* och *Mycket omfattande behov* varierar mellan förvaltningarna, men utgår ofta från fastställda diagnoser hos barnet. Förskolenämnden har påbörjat ett arbete med gemensamma bedömningsgrunder för hela staden. Förvaltningen vill här göra ett medskick att det vore önskvärt att bedömningarna är diagnosobundna. Förslagsvis kan bedömningarna istället för att utgå från fastställda diagnoser utgå ifrån olika behovsomfattningar enligt nedan:

- **Omfattande behov**:

Barnet behöver i stort sett stöd hela dagen. Personligt stöd och/eller stort behov av assisterande teknik och/eller lokalanpassning krävs för att barnet ska kunna delta i den ordinarie verksamheten.

- **Mycket omfattande behov**:

Barnet behöver ett mycket omfattande personligt stöd. Minst en person och eller mycket omfattande behov av assisterande teknik och/eller lokalanpassning krävs för att barnet ska kunna delta i den ordinarie verksamheten. Ständig uppmärksamhet krävs.

Att som rapporten gör, det vill säga lyfta vilket beviljat stöd som idag är vanligast förekommande, behöver inte betyda att det är rätt stöd som beviljats, och bör därför inte vara vägledande och normgivande i förvaltningarnas framtida bedömningar.

Vidare vill förvaltningen betona att det specialpedagogiska stödet bör finnas med redan i det främjande och förebyggande arbetet. Det specialpedagogiska stödet inom särskilt stöd och extra ordinärt stöd bör vara självklart och av mer djupgående och långsiktig karaktär.

Förskolans samverkan med socialtjänsten och andra myndigheter

Under avsnittet *Förskolans samverkan med socialtjänsten och andra myndigheter* (5.3) lyfts under *Kommentarer* att rutiner och strukturer som tydliggör roller och ansvar bidrar till en god samverkan mellan socialtjänst och förskola. Förvaltningen håller med och vill även lyfta att utifrån att socialtjänstens arbete ska anpassas till den

nya Socialtjänstlagen, där ett tidigt, tillgängligt och förebyggande stöd ska erbjudas, behöver gemensamma mål för samverkan definieras tydligare.

Förvaltningen föreslår att Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2026 följande.

> Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Kristina Lutz m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till *Förskola i Stockholm 2025* som tas fram för att ge en övergripande nulägesbild av förskolorna i staden. Förvaltningen kan se att rapporten kan ge underlag för insatser och framtida beslut som bidrar till en likvärdig förskola av god kvalitet för alla barn inom Stockholms stad.

Förvaltningen är positiv till att kvalitativ redovisning görs för att skapa en nulägesbild över förskolorna i staden. Inför arbetet med kommande rapport ska förvaltningen på ett tydligare sätt lyfta fram förskolornas arbete och vilken utveckling som skett.

En utmaning i staden när det samlas in kvantitativ information om barngruppernas storlek är att stadsdelarna inte har en gemensam tolkning av vad en barngrupp är. Detta leder till att stadsdelarna redovisar barngruppernas storlek på olika sätt och underlaget skiljer sig därför mellan stadsdelar. För att kunna visa en korrekt nulägesbild bedömer förvaltningen att det behövs mer tydlighet och en mer enhetlig tillämpning av barngruppernas storlek.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning är en av fyra förvaltningar som ingår i ett forskningsprojekt om dialogisk högläsning, *Förstärkt förskola*. Det hade varit önskvärt om detta utvecklingsarbete lyfts fram i rapporten mer än som en fotnot då arbetet med barns språkutveckling är ett fokusområde inom stadens kommunala förskolor.

Under delen som beskriver stadsdelarnas arbete med barn i behov av särskilt stöd lyfts Skarpnäcks stadsdelsförvaltning fram. Förvaltningen vill understryka och förtydliga att alla barn har rätt att få och får det stöd de behöver för att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar oavsett hur modell för ansökan om extra medel för barn i behov av särskilt stöd ser ut.

Barnrättsperspektiv

Rapporten lyfter likvärdighetsperspektivet och rätten till förskola av hög kvalitet för stadens alla barn. I den sista delen om förskolans kompensatoriska uppdrag fokuserar rapporten på hur förskolorna på olika sätt arbetar för att öka deltagandet i förskolan, verksamhetens anpassningar till barns olika förutsättningar samt genom den nya socialtjänstlagen fokusera på en förstärkning av barnens rättigheter.

Jämställdhetsperspektiv

Med utgång i förskoleundersökningen visar rapporten att det är marginell skillnad i svaren hos vårdnadshavare för pojkar eller flickor.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 maj 2026 följande.

> Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Sophia Granswed Baat m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Tapani Juntunen m.fl. (SD), se Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att rapporten innehåller en bra nulägesbeskrivning av stadens förskolor och instämmer med identifierade utvecklingsområden. Förvaltningen beskriver sin syn på rapportens innehåll.

Förskolans förutsättningar

Skickliga förskollärare är en förutsättning för att utveckla och bibehålla en hög kvalitet i Skärholmens förskolor och förvaltningen arbetar för att öka förskollärartätheten. Idag behövs fler incitamentet för förskollärare att söka sig till stadsdelar med socioekonomiska utmaningar. Det är en komplex och angelägen fråga som både innefattar ett samhällsansvar och incitament för individen utan att det blir inlåsningseffekter.

Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling

Förvaltningen bedömer att den utredning som redovisas i juni kan få stor betydelse för förskolan. Utredningen ska föreslå åtgärder för en likvärdig förskola med god kvalitet, bland annat regler om barngruppernas storlek och personaltäthet. Den ska även ta ställning till införande av språkförskola för barn med bristande svenskkunskaper samt tydligare nationella krav på personalens kunskaper i svenska.

Uppdraget att främja barns språkliga utveckling är komplext. För att ta tillvara alla pedagogers styrkor krävs en språkutvecklande arbetsplats där språk och flerspråkighet är en gemensam angelägenhet. Samtidigt är det viktigt att inse att alla pedagoger inte

kan eller ska arbeta språkutvecklande i alla delar av uppdraget. Därför bör arbetsuppgifter fördelas utifrån kompetens och styrkor, snarare än att alla förväntas göra allt av rättviseskäl.

Förvaltningen riktar det språkutvecklande arbetet till att öka pedagogers förmåga till responsivitet vilket bland annat innebär ett aktivt lyssnande, användning av öppna frågor, uppmuntran av barnens språkande samt ett rikt språk som utmanar barnen.

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Huvudmannen är ansvarig för att ha ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete. En ny rapport från Södertörns högskola, om kvalitet, likvärdighet och professionella bedömningar i förskolan[1] framför att likvärdighet inte uppnås genom samma styrning och lösningar, utan genom att styrningen anpassas efter olika behov och förutsättningar. Generella standardlösningar beaktar inte olika strukturella förutsättningar och lokal kontext. För att skapa likvärdighet krävs därför en differentierad styrning som tar hänsyn till stadens variation och möjliggör riktade insatser. Förvaltningen ser därför en stor utmaning i att aggregera kvalitetsarbetet för hela staden då den lokala kontexten är central.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Förvaltningen ser det som positivt att barnens närvaro och deltagande i förskolan kopplas till inskrivningen. Barnens närvaro är viktig utifrån förskolans kompensatoriska uppdrag och barnets rätt till förskola. Förvaltningen instämmer med rapporten i att användandet av närvarostatistik bör ske med försiktighet på en aggregerad nivå. Exempelvis skulle ett genomsnitt av antal närvarotimmar ge en mycket förenklad bild av barns närvaro som inte visar på skillnaderna. Barn kan ha mycket varierande vistelsetider, där vissa deltar under längre tider alla dagar i veckan och andra oregelbundet med kortare tider. Ett genomsnittsvärde kan därmed dölja att vissa barn har en mycket låg närvaro och mindre tillgång till undervisning. Närvaron behöver därför följas upp på individnivå.

Jämställdhetsanalys

Förskolerapporten lyfter skillnader i förskoleundersökningens resultat mellan pojkar och flickor. I övrigt behandlas inte jämställdhetsfrågor i rapporten och dess slutsatser bedöms inte ha några negativa konsekvenser för jämställdhet.

Barnkonsekvensanalys

Rapporten Förskola i Stockholm 2025 medför indirekta konsekvenser för barn och barns rättigheter. En ökad kvalitet och likvärdighet inom stadens förskolor utgår från skollagens och läroplanens uppdrag. Dessa utgår från FN:s konvention om barnets

[1] Att skärpa den pedagogiska blicken, Eidevald, Christian, Södertörns högskola, 2026.

rättigheter och rapporten bedöms därmed vara i enlighet med barnens bästa ur ett barnrättsperspektiv.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2026 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen med följande tillägg.

2. Ett sätt att förbättra stadens uppföljningsmetoder och samtidigt underlätta föräldrarnas val vore att se över den nuvarande uppdelningen i kommunala och fristående förskolor. Staden borde undersöka möjligheten att låta idéburna och icke-vinstdrivna förskolor bilda en egen kategori.

3. Den som idag går in på Stockholms stad sida Hitta förskola och klickar i Södermalm kan välja mellan 105 förskolor. För att underlätta valet går det dessutom att söka på geografi och/eller organisationsform. I det senare fallet finns tre underkategorier: Kommunalt (40), Fristående (52) eller Fristående (föräldrakooperativ) (13).

   I gruppen Fristående ingår både Katarina Västra Förskola, en idéburen verksamhet med en enda förskola, och Pysslingen med över 100 förskolor över hela landet. De senare är en del av AcadeMedia, en börsnoterad koncern som är ett av Sveriges största utbildningsföretag. Med vårt förslag skulle bilden bli mer överskådlig, något som skulle vara en vinst för både anhöriga och förskolor samt för oss som beslutsfattare.

   Att öka inskrivningsgraden i förskolan är ett av målen för förskolan i årets budget. Det gäller framför allt i ytterstaden. På Södermalm ligger vi högt, men inte högst. Skulle vi öka inskrivningen med en procentenhet skulle ytterligare 50 barn så i någon av stadsdelsområdets förskolor. En liten förändring till stor nytta för många. Ett vässat arbete på detta område vore därför välkommet. I alla delar av staden.

Särskilt uttalande av Ulf Wester (SD), se Reservationer m.m.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar synen på de utvecklingsområden som lyfts i förskolerapporten, att det fortsatt finns behov av att stärka medarbetarnas förutsättningar för att upprätthålla en hög kvalitet i undervisningen. Staden behöver arbeta vidare för att säkerställa att fler barn får tillgång till förskolans utbildning. Det behöver också genomföras fler anpassade insatser för att förskolan ska utvecklas som en språkutvecklande arbetsplats.

Eftersom underlaget i förskolerapporten är från år 2025 är även det underlag som förvaltningen redovisar nedan från år 2025.

Att så många barn som möjligt tar del av förskolans verksamhet är viktigt eftersom det ökar möjligheterna till tidigt och förebyggande stöd men också för att rusta barn inför skolan, utveckla språket och ge dem bättre förutsättningar att klara skolans kunskapskrav. Inom Södermalms stadsdelsområde är andelen barn inskrivna i förskola högt, 96 procent. Förvaltningen har fortsatt det uppsökande arbetet, en informationsfolder om den kommunala förskolan har tagits fram och skickats till samtliga hushåll i stadsdelsområdet med barn i åldern 1–5 år.

Södermalm är det stadsdelsområde i Stockholm som har den högsta andelen fristående förskolor. Det är 62 procent fristående (68 förskolor) och 38 procent i kommunal regi (41 förskolor). 51,2 procent av barnen går i fristående förskola och 48,7 procent i kommunal förskola.

Av de totalt 68 fristående förskolorna är det 29 stycken förskolor som tillhör större organisationer och 20 som tillhör föräldrakooperativ eller personalkooperativ och 19 st som tillhör mindre organisationer. Södermalm har ett av de lägsta antalet barn per anställd i förskola i kommunal regi, 4,7 vilket kan jämföras med stadens medelvärde på 5,0. Detsamma gäller antal barn per grupp i kommunal regi där Södermalm har 14,9 att jämföra med stadens medelvärde på 15,5.

Förvaltningens nätverk för barns rättigheter ingår som en del i det årshjul förskolan tagit fram utifrån stadens riktlinjer för säker förskola. Vilket är ett led i förskolornas barnsäkerhetsarbete. Nätverket sprider kunskap i förskoleorganisationen om barns rättigheter och hälsa och om hälsofrämjande och förebyggande arbete utifrån ett barnhälsoperspektiv. Exempel på teman som nätverket har tagit upp är orosanmälan och misstanke om att barn far illa. Dessa tillfällen har bidragit till en ökad samverkan mellan förskolan och socialtjänsten. Både förskolan och socialtjänsten ser ett fortsatt behov av att arbeta närmare varandra och ta del av varandras kunskaper och kompetenser.

Förskolorna har rutiner för orosanmälan enligt socialtjänstlagen, rutinen är tillgänglig för alla. Nätverket för barns rättigheter lyfter anmälningsskyldigheten en gång om året i möte med rektorer och biträdande rektorer.

Vid framtagande av rapporten var det fyra avdelningar där undervisningen inte leds av legitimerad förskollärare. I de fall en avdelning saknar legitimerad förskollärare, planeras undervisningen i samråd med förskolans övriga förskollärare och därefter genomför barnskötare undervisningen. Förvaltningen kan se att det är samma förskolor som återkommande saknar förskollärare.

Förvaltningens målsättning är att alla barngrupper ska ha legitimerade förskollärare som ansvarar för och leder undervisningen. Arbete pågår med att fördela de legitimerade förskollärarna till alla barngrupper så att de får undervisning som leds av legitimerade förskollärare.

Förskolorna arbetar medvetet med barnens generella språkutveckling och flerspråkighet. Detta sker genom exempelvis planerad daglig högläsning där samtal om innehåll och texter genomförs.

Barnrättsanalys

Rapporten Förskola i Stockholm 2025 och dess slutsatser får enbart indirekta konsekvenser för barn och barns rättigheter. Innehåll och slutsatser för ökad kvalitet och likvärdighet utgår från skollagens och läroplanens uppdrag. Båda dessa tar sina utgångspunkter i lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Rapportens syfte och innehåll har därför bedömts ligga väl i linje med barnens bästa ur ett barnrättsperspektiv.

Jämställdhetsanalys

Förskola har en viktig funktion i samhället för jämställdheten mellan kvinnor och män. I förskolans uppdrag ingår att aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv för alla barn. Rapporten berör inte jämställdhetsfrågor och en vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Stockholms universitet

Stockholms universitets yttrande daterat den 24 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Avdelningen för förskollärarutbildning och förskoleforskning vill inledningsvis tacka för möjligheten att ta del av och kommentera denna gedigna och innehållsrika rapport. Vi vill också uttrycka att vi i hög grad känner igen, förstår och instämmer i de övergripande analyser och slutsatser som presenteras i rapporten Förskola i Stockholm 2025 och som berör förskolefältet som helhet. Rapporten ger en nyanserad och välgrundad bild av centrala utvecklingsområden i stadens förskoleverksamhet, och den belyser på ett förtjänstfullt sätt komplexiteten i att organisera och utveckla en likvärdig förskola i en kommun präglad av stora socioekonomiska variationer. Särskilt ser vi det som glädjande att minskningen av antal barngrupper utan förskollärare fortsätter, dock noterar vi med oro att andelen legitimerade förskollärare minskar i sex av elva stadsdelsområden. Det sistnämnda kan leda till en kvalitetssäkning.

Vi vill särskilt framhålla rapportens betoning på förskolans kompensatoriska uppdrag, där deltagande i förskola av god kvalitet beskrivs som en viktig skyddsfaktor, inte minst för barn i socioekonomiskt utsatta områden. Inom detta område har vi flera forskningsinitiativ och bidrar till kunskapsutvecklingen på området. Samtidigt vill vi understryka att deltagande inte enbart bör förstås som inskrivning, utan även som faktisk närvaro och meningsfullt deltagande i utbildningens innehåll och sociala sammanhang. Vår egen praktiknära forskning och utvecklingsarbete tillsammans med Stockholms stad, visar att variationer i barns närvaro – såväl i omfattning som i kontinuitet – kan få konsekvenser för relationer, deltagande och undervisningens

genomförande, vilket i sin tur påverkar barns möjligheter till lärande och välbefinnande. Rapporten identifierar på ett viktigt sätt att hög och kontinuerlig frånvaro kan påverka barns språkutveckling negativt. Vad gäller det språkutvecklande arbetet instämmer vi i rapportens bedömning att arbetet varierar mellan enheter och kan behöva stärkas. Där bidrar avdelningen till praktiknära forskning och utvecklingsarbete kring precis detta ämne tillsammans med staden. Vi vill samtidigt betona vikten av att ytterligare problematisera relationen mellan språkutvecklande arbetssätt, personalens språkliga kompetens och de didaktiska val som görs i undervisningen. Forskning pekar på att språkutveckling i förskolan inte enbart är en fråga om metoder (såsom högläsning eller bildstöd), utan i hög grad om kvaliteten i de interaktioner där språk används, utmanas och utvecklas i meningsfulla sammanhang. Ett växande forskningsfält inom förskolan är hur förskolans rektors ledarskap påverkar förskolan och dess kvalitet. Det är ett område som kan bidra vidare till förskolors utveckling.

Avslutningsvis vill vi lyfta fram rapportens betoning av behovet av praktiknära forskning och stärkt samverkan mellan forskning och verksamhet som särskilt angelägen, där vi hoppas och vill vara en självklar samarbetspart till staden. Vi delar uppfattningen att sådan samverkan är central både för verksamhetsutveckling och kunskapsproduktion, och vill samtidigt understryka vikten av att denna samverkan ges långsiktiga och strukturellt hållbara former. Sammanfattningsvis utgör rapporten ett viktigt kunskapsunderlag. De analyser som presenteras är välgrundade, och de utvecklingsområden som identifieras relevanta.

Mia Heikkilä
Professor, föreståndare för Avdelningen för förskollärarutbildning och förskoleforskning
Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet

Mie Josefson
Programansvarig, förskollärarutbildningen
Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Reservation av Linnéa Vinge (SD)

1. Att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att uppdra åt förvaltningen att genomföra en stadsövergripande och systematisk kartläggning av personalens faktiska svenskkunskaper i förskolan.
3. Att uppdra åt förvaltningen att ta fram en handlingsplan med konkreta och tidsatta åtgärder för att höja personalens svenskkunskaper, inklusive obligatoriska språkstärkande insatser för medarbetare som inte uppnår fastställd nivå.
4. Därutöver anföra följande:

Förskolerapporten för 2025 bekräftar återigen att språket är den enskilt viktigaste faktorn för barns kunskapsutveckling och framtida skolframgång. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och utgör en avgörande språngbräda in i det svenska språket.

Trots detta kan vi konstatera att arbetet med att höja personalens svenskkunskaper fortfarande inte är tillräckligt tydligt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att erbjuda frivilliga eller allmänt hållna insatser. När barn möter personal som inte fullt ut behärskar svenska riskerar det att påverka såväl språkutveckling som trygghet och pedagogisk kvalitet.

Situationen är särskilt allvarlig i stadsdelar där många barn har ett annat modersmål än svenska. Där är förskolan ofta den viktigaste, och ibland enda, platsen där barnen ges möjlighet att ta del av ett korrekt svenskt språk. Då måste kraven på personalens språkliga kompetens vara höga och tydliga.

Vi ser samtidigt att staden genomför utbildningar i flerspråkighet, och kunskap om barns språkutveckling är viktig. Men det får inte minska kraven på att personalen ska ha goda kunskaper i svenska. Svenska är undervisningsspråk och vårt gemensamma samhällsspråk. Därför måste all kompetensutveckling bygga på att medarbetarna har en väl utvecklad svenska.

Det är anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga och objektiva kriterier för hur behovet av språkstärkande insatser ska identifieras. Bedömningar kan inte enbart bygga på subjektiva uppfattningar. För att säkerställa likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet krävs en strukturerad och stadsgemensam modell.

Sverigedemokraterna menar därför att staden behöver gå från allmänna ambitioner till konkreta krav. För det krävs tydliga språknivåer, obligatoriska insatser vid behov samt en systematisk uppföljning av resultat. Endast då kan vi säkerställa att alla barn i Stockholm, oavsett bostadsområde, får tillgång till en förskola där svenska språket håller hög kvalitet och där grunden för fortsatt skolgång läggs på ett likvärdigt sätt.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L)

I undersökningen för 2025 ökade andelen vårdnadshavare som är nöjda med sitt barns förskola jämfört med tidigare år i staden som helhet, 90 procent jämfört med 89 procent 2024. Helhetsomdömet om förskolan ökade både bland vårdnadshavare med barn i kommunal förskola, 90 procent, och fristående förskola, 91 procent. Det är glädjande siffror.

Inskrivningsgrad, folkbokföringsbrott och närvaro i förskolan

Inskrivningsgraden är skiljer sig fortsatt mellan olika stadsdelar. I Bromma är den 97,1% medan den i Skärholmen och Järva ligger på 89,8 respektive 90,1. Liberalerna menar att nämnden fortsatt måste arbeta för att närvaron i förskolan av barn i områden där den är låg blir bättre. Här behöver arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra metoder stärkas. Informationsinsatser för ökad närvaro i förskolan består ofta av brevutskick, men erfarenheten visar att relationsbyggande arbete och långsiktig samverkan mellan aktörer som möter familjer är mer framgångsrika.

Det är mycket oroande att det visat sig att många barn inte är folkbokförda på den adress de vistas på, och att en majoritet av stadsförvaltningarna saknar rutiner för att hantera sådan information. Liberalerna menar att staden snarast måste ta fram stadsgemensamma rutiner för hur anställda ska agera vid misstanke om folkbokföringsbrott. Detta är en viktig del av det brottsförebyggande arbete som kommunen ansvarar för och den nya lagen om kommuners skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndighet.

Det är också viktigt att staden får en tydligare bild av närvaron i förskolan. Hög och kontinuerlig frånvaro påverkar kontinuiteten i barns utbildning och kan ge negativa konsekvenser, inte minst gällande den språkliga utvecklingen. Tack vare det gemensamma närvarosystemet finns nu en möjlighet att göra nödvändiga uppföljningar.

Vi vill lyfta vikten av att framöver analysera mer i detalj vad som är framgångsrika åtgärder för att öka både inskrivningsgrad och närvaro, och säkerställa att det sker ett meningsfullt utbyte kring ”best practices” mellan stadsdelarna. Vid behov ska det också tas fram stadsgemensamma riktlinjer.

Insatser för att stärka barns språkutveckling i svenska och för flerspråkighet

Förskolepersonalens kunskaper i svenska språket är en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet vilket Skolverket även tydliggjort i förskolans nya allmänna råd som gäller från hösten 2025.

Personalens kunskaper i svenska språket är en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet. Satsningar på kompetensutveckling i svenska språket för medarbetarna har genomförts i nästan alla stadsdelsområden. Dock går det inte att redovisa faktiska effekter på undervisningen med barnen. Det är beklagligt.

Liberalerna menar att det är alarmerande att efter alla dessa år med olika insatser för att öka personalens kunskaper i svenska språket så har det fortfarande inte ordentligt utvärderats vilka insatser som är effektiva och vilka som inte är det. Inför kommande år behöver detta göras för att säkerställa att kvaliteten i våra förskolor höjs.

Orosanmälningar och samverkan med socialtjänsten.

Förskolan har en central roll i det förebyggande arbetet för barn som riskerar att fara illa. Tidiga insatser är avgörande för att bryta problematiska mönster innan de utvecklas till mer allvarliga sociala svårigheter. Den nya socialtjänstlagen betonar vikten av just tidiga och samordnade insatser mellan verksamheter som möter barn.

I rapporten framgår att samverkan mellan socialtjänst och förskola i de flesta fall beskrivs fungera bra, särskilt där det finns upparbetade rutiner och strukturer som tydliggör roller och ansvar. Samtidigt konstateras att samverkan ser olika ut mellan stadsdelar.

Liberalerna anser att detta behöver tas på större allvar. Barns rätt till tidiga insatser ska inte vara beroende av var i staden de bor. Vi vill se en mer enhetlig och stadsövergripande hantering där rutiner för orosanmälan, samverkan och återkoppling tydliggörs, så att inga barn faller mellan stolarna. Även skydd och stöd till personal som gör orosanmälningar behöver säkerställas.

Personalens utbildningsnivå och personaltäthet

Den genomsnittliga personaltätheten i stadens förskolor 2025 ligger på cirka **5,1 barn per årsarbetare**. Det är positivt och innebär en förbättring jämfört med 2024. En god personaltäthet är en viktig förutsättning för trygghet, kontinuitet och kvalitet i undervisningen. Att personalen har hög utbildningsnivå är särskilt viktigt i stadens utsatta områden. Trots detta syns inga tydliga mönster mellan socioekonomiskt index och andel legitimerade förskollärare i respektive stadsdelsområde. Liberalerna menar därför att det behövs fortsatta insatser för att öka antalet legitimerade förskollärare i utsatta områden.

Siffrorna ovan belyser vikten av att förskoleförvaltningen framöver arbetar än mer intensivt med att säkra kompetensförsörjningen. Arbetsmiljö och löner behövs ses över, karriärvägar stärkas och fortbildning erbjudas för att öka arbetslagens kompetens. Vi behöver med andra ord prioritera professionell utveckling och kompetent ledarskap i ett förtroendefullt arbetsklimat.

Skillnader i beslut om tilläggsbelopp

Vi oroas över de skillnader i förfarandet kring beslut om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd som framkommer i rapporten. Det handlar dels om skillnader i den process som sker innan ansökan om tilläggsbelopp, dels om skillnader i bedömningsgrunder mellan stadsdelar. Vi menar att gemensamma bedömningsgrunder för staden bör tas fram och kompletteras med utbildningsinsatser. På så sätt kan likvärdigheten öka och barn i hela staden få rätt till samma stöd.

Likaså behöver tilldelningen av tilläggsbelopp till fristående aktörer ses över. Vi har under de senaste åren vid ett flertal tillfällen i nämnden lyft denna fråga. Det är mycket oroande att andelen avslag har ökat kraftigt sedan 2022. Ansökan om tilläggsbelopp måste vara enkel och tydlig. Vi måste säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser, oavsett vilken förskola de valt.

Särskilt uttalande av Sophia Granswed Baat m.fl. (M)

Förskola i Stockholm (tidigare Förskolerapporten) tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i förskolan i staden. Rapporten bygger på både kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarna. Viss statistik (t.ex. inskrivningsgrad och personaltäthet) bygger på data från 2024, vilket är olyckligt, då det inte ger en rättvisande bild av nuläget. Det är flertalet utvecklingsområden som bör prioriteras framgent för att vi ska få en mer likvärdig förskola över hela staden.

- Systematiskt kvalitetsarbete och måluppfyllelse, samt fortsatt implementering av den reviderade läroplanen för Förskolan.
- Utveckling av metoder för att följa upp och säkra kvaliteten i verksamheten.
- Arbeta för att fler barn ska gå i förskolan, särskilt barn i socioekonomiskt svagare områden.
- Fördela resurser och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så det blir mer jämlikt mellan samtliga förskolor, både i privat och kommunal regi.
- Förbättra samverkan mellan förskola/skola, socialtjänst och andra myndigheter.

En likvärdig förskola med kvalitetsuppföljning

Förskolenämnden har ett stadsövergripande uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna i arbetet att uppnå en likvärdig förskola. Därför är det av stor vikt att framtagande och implementering av gemensamma styrdokument, kompetensutvecklingsinsatser och ett system för kvalitetsuppföljning nu tas fram skyndsamt, så nämnden får möjlighet till större insyn och förståelse. Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, andelen förskolelärare, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och *Förskola i Stockholm* (förskolerapporten). Det finns en förskjutning i statistiken, vilket innebär att man använder statistik från 2024, vilket är olyckligt.

En förskola med hög kvalitet för alla

Moderaternas budgetalternativ ökar anslagen till skolorna i Stockholm med närmare 100 miljoner kronor jämfört med vänsterstyrets budget. Vi höjer skolpengen och omfördelar en av del det socioekonomiska stödet som i dag fördelas efter bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Moderaterna gör därför en särskild

satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker. Vi är positiva till att förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och SISAB ska implementera konceptet kring gröna skol- och förskolegårdar under mandatperioden. Men vi anser att det borde vara standard på alla skol- och förskolegårdar, och att enbart implementera detta på ett 15-tal under mandatperioden, är för lamt.

Stärkt trygghet och förebyggande arbete

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Stockholm finns över 30 öppna drogscener. En kartläggning från P4 Stockholm visar att hälften av alla förskolor i just Skärholmen, ligger på en öppen drogscen, enligt polisens definition för öppen drogscen. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

Upptäck hedersrelaterat våld och förtryck

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans-, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa. Det är fortsatt vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

En inkluderande förskola med uppsökande arbete

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan. Information om förskolan till vårdnadshavare med barn

som inte är inskrivna, sker vanligtvis genom riktade postala utskick samt telefonsamtal. Vi tror inte detta är tillräckligt då det finns brister i svenska språket i många hushåll, inte minst i ytterstadsområdena. I stället bör man genomföra dörrknackning och vara ute ännu mer på platser där föräldrar vistas.

Införande av spårktest vid rekrytering

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där är glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönblå majoriteten. Vi anser att stadsdelsförvaltningen bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal, på samma sätt som den styrande majoriteten bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har gjort i Göteborgs stad.

Barn med särskilda behov

Vi är glada över att förvaltningen ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, något vi i Moderaterna har drivit. Vi har sett en ökning av barn med NPF diagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet. Vi ser dock med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Det här är något vi har lyft i förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag av tilläggsbelopp skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Om man tittar procentuellt på hur många av de inkomna ansökningarna som avslagits kommer en annan verklighet fram som vittnar om en kraftig ökning av antalet avslag sedan maktskiftet efter valet 2022. Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna, 2023 beviljades 53,35 procent och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet i förskolorna. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Gör det mer attraktivt att vara förskolelärare

Det är viktigt att fortsatt säkerställa att barngrupperna inte blir för stora, vilket var ett problem i flertalet stadsdelar. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya. Skärholmen bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskolan. Möjligheterna att erhålla statsbidrag bör undersökas vid utformandet av karriärtjänsterna. Vi är glada över att läsa att

förskolenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska utreda förutsättningarna för inrättande av en enhetlig yrkestitulatur i förskolan, samt förbereda validerings- och kompetensutvecklingsmöjligheter för berörda medarbetare. Detta är något vi i Moderaterna har varit pådrivande kring.

Socialt skyddsnät och ny socialtjänstlag

Vi är glada över att läsa att Förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer behöva vara ännu mer tillgänglig, insatser ska göras ännu snabbare och vissa insatser utan behovsprövning. I praktiken innebär det än mer ansvar för ännu fler verksamhetsområden som inkluderar barn, däribland förskoleförvaltningen och förskolenämnden. Vi avsätter därför pengar i vår budget för snabbare implementering av den nya socialtjänstlagen. Vi vill dessutom införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Särskilt uttalande av Ismail Ali (C)

Vi vet att en bra och trygg start i livet gynnar barn genom hela livet. Men vi vet också att alldeles för många barn växer upp med svårare förutsättningar som påverkar dem långt senare i livet. Det är därför avgörande att tidigt upptäcka och hjälpa de barn och familjer som behöver särskild stöttning från samhället. Här har förskolan en central roll.

Rapporten *Förskola i Stockholm 2025* visar tyvärr på flera brister. Inskrivningsgraden är fortsatt låg i Skärholmen och Järva. Samverkan mellan förskola och socialtjänst beskrivs i många fall som fungerande, men vi noterar att frågan om orosanmälningar inte längre ges samma tydliga utrymme som i fjolårets rapport. Tidigare lyftes brister i rutiner, uppföljning och personalens kunskap om anmälningsskyldigheten. Det är bekymmersamt att detta område har tonats ned i årets rapport och att vi inte får svar på hur eller om problemen har åtgärdats. Orosanmälningar är ett av de viktigaste verktygen vi har för att upptäcka barn som far illa, och det kräver tydliga rutiner, systematisk uppföljning och kontinuerlig kompetensutveckling.

Vi vet att den nära relation som ofta finns mellan förskolepersonal och vårdnadshavare kan innebära utmaningar när det kommer till orosanmälningar. Men denna utmaning får aldrig bli ett hinder för att fullgöra anmälningsskyldigheten. Här behöver samverkan mellan förskola och socialtjänst fördjupas ytterligare, till exempel genom att knyta specifika socionomer närmare förskolorna. Därtill behövs en bred, obligatorisk kompetensutbildning för all förskolepersonal gällande lagstiftningen om anmälan gällande barn som misstänks fara illa, när och hur en orosanmälan ska göras samt vad som händer därefter.

Vi ser med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns när det gäller tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd i förskolan. Detta är något vi har lyft i Förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren, och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag skulle bero på att barnantalet har minskat. Att andelen avslag procentuellt har ökat kraftigt sedan 2022 visar att problemet inte kan förklaras av det minskade barnantalet. Ansökan om tilläggsbelopp måste vara enkel och tydlig. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L)

I undersökningen för 2025 ökade andelen vårdnadshavare som är nöjda med sitt barns förskola jämfört med tidigare år i staden som helhet, 90 procent jämfört med 89 procent 2024. Helhetsomdömet om förskolan ökade både bland vårdnadshavare med barn i kommunal förskola, 90 procent, och fristående förskola, 91 procent. Det är glädjande siffror.

Inskrivningsgrad, folkbokföringsbrott och närvaro i förskolan

Inskrivningsgraden är skiljer sig fortsatt mellan olika stadsdelar. I Bromma är den 97,1% medan den i Skärholmen och Järva ligger på 89,8 respektive 90,1. Liberalerna menar att nämnden fortsatt måste arbeta för att närvaron i förskolan av barn i områden där den är låg blir bättre. Här behöver arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra metoder stärkas. Informationsinsatser för ökad närvaro i förskolan består ofta av brevutskick, men erfarenheten visar att relationsbyggande arbete och långsiktig samverkan mellan aktörer som möter familjer är mer framgångsrika.

Det är mycket oroande att det visat sig att många barn inte är folkbokförda på den adress de vistas på, och att en majoritet av stadsförvaltningarna saknar rutiner för att hantera sådan information. Liberalerna menar att staden snarast måste ta fram stadsgemensamma rutiner för hur anställda ska agera vid misstanke om folkbokföringsbrott. Detta är en viktig del av det brottsförebyggande arbete som kommunen ansvarar för och den nya lagen om kommuners skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndighet.

Det är också viktigt att staden får en tydligare bild av närvaron i förskolan. Hög och kontinuerlig frånvaro påverkar kontinuiteten i barns utbildning och kan ge negativa konsekvenser, inte minst gällande den språkliga utvecklingen. Tack vare det gemensamma närvarosystemet finns nu en möjlighet att göra nödvändiga uppföljningar.

Vi vill lyfta vikten av att framöver analysera mer i detalj vad som är framgångsrika åtgärder för att öka både inskrivningsgrad och närvaro, och säkerställa att det sker ett

meningsfullt utbyte kring ”best practices” mellan stadsdelarna. Vid behov ska det också tas fram stadsgemensamma riktlinjer.

Insatser för att stärka barns språkutveckling i svenska och för flerspråkighet

Förskolepersonalens kunskaper i svenska språket är en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet vilket Skolverket även tydliggjort i förskolans nya allmänna råd som gäller från hösten 2025.

Personalens kunskaper i svenska språket är en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet. Satsningar på kompetensutveckling i svenska språket för medarbetarna har genomförts i nästan alla stadsdelsområden. Dock går det inte att redovisa faktiska effekter på undervisningen med barnen. Det är beklagligt.

Liberalerna menar att det är alarmerande att efter alla dessa år med olika insatser för att öka personalens kunskaper i svenska språket så har det fortfarande inte ordentligt utvärderats vilka insatser som är effektiva och vilka som inte är det. Inför kommande år behöver detta göras för att säkerställa att kvaliteten i våra förskolor höjs.

Orosanmälningar och samverkan med socialtjänsten.

Förskolan har en central roll i det förebyggande arbetet för barn som riskerar att fara illa. Tidiga insatser är avgörande för att bryta problematiska mönster innan de utvecklas till mer allvarliga sociala svårigheter. Den nya socialtjänstlagen betonar vikten av just tidiga och samordnade insatser mellan verksamheter som möter barn.

I rapporten framgår att samverkan mellan socialtjänst och förskola i de flesta fall beskrivs fungera bra, särskilt där det finns upparbetade rutiner och strukturer som tydliggör roller och ansvar. Samtidigt konstateras att samverkan ser olika ut mellan stadsdelar.

Liberalerna anser att detta behöver tas på större allvar. Barns rätt till tidiga insatser ska inte vara beroende av var i staden de bor. Vi vill se en mer enhetlig och stadsövergripande hantering där rutiner för orosanmälan, samverkan och återkoppling tydliggörs, så att inga barn faller mellan stolarna. Även skydd och stöd till personal som gör orosanmälningar behöver säkerställas.

Personalens utbildningsnivå och personaltäthet

Den genomsnittliga personaltätheten i stadens förskolor 2025 ligger på cirka 5,1 barn per årsarbetare. Det är positivt och innebär en förbättring jämfört med 2024. En god personaltäthet är en viktig förutsättning för trygghet, kontinuitet och kvalitet i undervisningen. Att personalen har hög utbildningsnivå är särskilt viktigt i stadens utsatta områden. Trots detta syns inga tydliga mönster mellan socioekonomiskt index och andel legitimerade förskollärare i respektive stadsdelsområde. Liberalerna menar därför att det behövs fortsatta insatser för att öka antalet legitimerade förskollärare i utsatta områden.

Siffrorna ovan belyser vikten av att förskoleförvaltningen framöver arbetar än mer intensivt med att säkra kompetensförsörjningen. Arbetsmiljö och löner behövs ses över, karriärvägar stärkas och fortbildning erbjudas för att öka arbetslagens kompetens. Vi behöver med andra ord prioritera professionell utveckling och kompetent ledarskap i ett förtroendefullt arbetsklimat.

Skillnader i beslut om tilläggsbelopp

Vi oroas över de skillnader i förfarandet kring beslut om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd som framkommer i rapporten. Det handlar dels om skillnader i den process som sker innan ansökan om tilläggsbelopp, dels om skillnader i bedömningsgrunder mellan stadsdelar. Vi menar att gemensamma bedömningsgrunder för staden bör tas fram och kompletteras med utbildningsinsatser. På så sätt kan likvärdigheten öka och barn i hela staden få rätt till samma stöd.

Likaså behöver tilldelningen av tilläggsbelopp till fristående aktörer ses över. Vi har under de senaste åren vid ett flertal tillfällen i nämnden lyft denna fråga. Det är mycket oroande att andelen avslag har ökat kraftigt sedan 2022. Ansökan om tilläggsbelopp måste vara enkel och tydlig. Vi måste säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser, oavsett vilken förskola de valt.

Socialnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L) och Henrik Falk (C)

1. att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut,
2. att uppdra åt socialförvaltningen att återkomma med en särskild granskning av orosanmälningar från förskolan enligt vad som anförs nedan, samt
3. att därutöver anföra följande:

Förskolerapporten är ett viktigt underlag för att följa utvecklingen inom stadens förskolor. Förskolan har ett avgörande kompensatoriskt uppdrag och är samtidigt en av de verksamheter som tidigast kan upptäcka när ett barn riskerar att fara illa.

Mot den bakgrunden är det anmärkningsvärt att frågan om orosanmälningar fortfarande hanteras så försiktigt. Under perioden januari–oktober 2025 var förskolan uppgiftslämnare i 2,2 procent av det totala antalet orosanmälningar i staden. Det är dessutom en minskning jämfört med 2024. När en verksamhet som möter små barn varje dag står för en så låg andel av anmälningarna behöver staden fråga sig om dagens arbetssätt verkligen fungerar.

I socialförvaltningens remissvar anges att befintliga samverkansstrukturer är ändamålsenliga men behöver kompletteras med riktade kunskapshöjande insatser. Det är en alltför försiktig slutsats. Det kan finnas goda lokala exempel, men på stadsövergripande nivå visar siffrorna att arbetet inte får tillräckligt genomslag.

Det saknas också en tydligare koppling mellan Förskola i Stockholm 2025 och Socialtjänstrapporten. Båda rapporterna berör samma grundläggande problem: att barn som far illa måste upptäckas tidigare. Ändå analyseras orosanmälningar från förskola och BVC, barns frånvaro i förskolan, socialtjänstens mottagande av anmälningar och tidiga insatser för små barn till stor del var för sig. Det försvagar stadens möjlighet att se mönster och styra arbetet rätt.

Vi noterar även att flertalet stadsdelsförvaltningar inte har reviderat sina rutiner för orosanmälningar under det senaste året. Det är svårt att förstå med tanke på att staden under flera år talat om tidiga insatser, stärkt samverkan och en socialtjänst som kommer in tidigare. Då kan inte rutinerna för en av de viktigaste ingångarna till socialtjänsten lämnas oförändrade i stora delar av staden.

Det är inte tillräckligt att hänvisa till kommande riktlinjer för barnsäkerhet. Varje stadsdelsförvaltning behöver säkerställa att personalen vet när en anmälan ska göras, hur den ska göras, vilket stöd som finns och hur oro ska hanteras när situationen är svårbedömd. Personal ska inte lämnas ensam med osäkerhet om anmälningsskyldigheten.

Stockholmsliberalerna har länge drivit frågan om förskolesociala team. Det är ett konkret sätt att stärka samverkan mellan förskola och socialtjänst och se till att oro för barn fångas upp tidigare. Det är särskilt viktigt för barn med höga och ihållande nivåer av aggressivitet eller annat allvarligt normbrytande beteende. För många barn är förskolan den första plats där vuxenvärlden kan se att något inte står rätt till. Då måste det finnas strukturer som gör att oro leder till rätt stöd i tid.

Förskolan ska inte bli socialtjänst, men den måste vara en självklar del av stadens tidiga skyddsnät runt barn. Det kräver tydliga rutiner, återkommande utbildning, fungerande konsultation, bättre återkoppling och en mer systematisk uppföljning av anmälningsmönster. Framför allt kräver det att staden vågar granska varför anmälningarna från förskolan är så få.

Vi menar därför att socialförvaltningen, i samråd med förskoleförvaltningen, bör återkomma med en särskild granskning av orosanmälningar från förskolan. En sådan granskning bör analysera skillnader mellan stadsdelsområden, rutiner, stöd till personal, samverkan med socialtjänsten och hinder som gör att oro inte alltid leder till anmälan.

Om staden menar allvar med tidiga insatser behöver arbetet börja där små barn faktiskt finns. Förskolan och BVC är två av de viktigaste arenorna för tidig upptäckt. Då räcker det inte att konstatera att samverkan i huvudsak fungerar väl samtidigt som anmälningarna från dessa verksamheter ligger på mycket låga nivåer. Här krävs en mer självkritisk analys och tydligare åtgärder.

Särskilt uttalande av Annika Elmlund m.fl. (M)

Förskola i Stockholm tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i förskolan i staden. Rapporten bygger på kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarna. Viss statistik, såsom inskrivningsgrad och personaltäthet, bygger på data från 2024. Det är olyckligt då det inte ger en rättvisande bild av nuläget. Det finns flera utvecklingsområden som bör prioriteras för att vi ska få en mer likvärdig förskola över hela staden.

Att stoppa våldet mot och bland barn är en av våra viktigaste samhällsutmaningar. I Stockholm finns över 30 öppna drogscener. En kartläggning från P4 Stockholm visar att hälften av alla förskolor i Skärholmen ligger på en öppen drogscen. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse under fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute i våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon i skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst för att tidigt upptäcka barn som far illa. Det är fortsatt vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

Förtroendet för förskolan behöver öka, inte minst i våra utsatta områden. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan. Det är positivt att Förskolenämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan.

I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär ett lagstadgat krav på ett mer förebyggande arbete för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer att behöva vara ännu mer tillgänglig, insatser ska göras snabbare, och i vissa fall utan behovsprövning. I praktiken innebär det ett ökat ansvar för verksamheter som möter barn, däribland förskolan. Vi vill även införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Särskilt uttalande av Tapani Juntunen (SD)

Förskolerapporten för 2025 bekräftar återigen att språket är den enskilt viktigaste faktorn för barns kunskapsutveckling och framtida skolframgång. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och utgör en avgörande språngbräda in i det svenska språket.

Trots detta kan vi konstatera att arbetet med att höja personalens svenskkunskaper fortfarande inte är tillräckligt tydligt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att

erbjuda frivilliga eller allmänt hållna insatser. När barn möter personal som inte fullt ut behärskar svenska riskerar det att påverka såväl språkutveckling som trygghet och pedagogisk kvalitet.

Situationen är särskilt allvarlig i stadsdelar där många barn har ett annat modersmål än svenska. Där är förskolan ofta den viktigaste, och ibland enda, platsen där barnen ges möjlighet att ta del av ett korrekt svenskt språk. Då måste kraven på personalens språkliga kompetens vara höga och tydliga.

Vi ser samtidigt att staden genomför utbildningar i flerspråkighet, och kunskap om barns språkutveckling är viktig. Men det får inte minska kraven på att personalen ska ha goda kunskaper i svenska. Svenska är undervisningsspråk och vårt gemensamma samhällsspråk. Därför måste all kompetensutveckling bygga på att medarbetarna har en väl utvecklad svenska.

Det är anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga och objektiva kriterier för hur behovet av språkstärkande insatser ska identifieras. Bedömningar kan inte enbart bygga på subjektiva uppfattningar. För att säkerställa likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet krävs en strukturerad och stadsgemensam modell.

Sverigedemokraterna menar därför att staden behöver gå från allmänna ambitioner till konkreta krav. För det krävs tydliga språknivåer, obligatoriska insatser vid behov samt en systematisk uppföljning av resultat. Endast då kan vi säkerställa att alla barn i Stockholm, oavsett bostadsområde, får tillgång till en förskola där svenska språket håller hög kvalitet och där grunden för fortsatt skolgång läggs på ett likvärdigt sätt.

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Hanna Wistrand (L), Mattias Keresztesi m.fl. (M) och Johan Duvdahl (C), tillika ersättaryttrande av Nils Garcia Grundström (KD)

Förskolerapporten är ett viktigt underlag för att följa utvecklingen i Stockholms förskolor och identifiera områden där kvaliteten behöver stärkas. Rapporten visar att Brommas förskolor på flera områden uppvisar goda resultat, samtidigt som det finns utmaningar som kräver fortsatt fokus och politisk handlingskraft.

Hög inskrivningsgrad och viktiga tidiga insatser

Bromma har en av stadens högsta inskrivningsgrader i förskolan. För barn i åldern 3–5 år uppgår inskrivningsgraden till 97,1 procent, vilket är ett mycket starkt resultat. Förskolan spelar en avgörande roll för barns språkutveckling, sociala utveckling och framtida skolresultat. Därför är det positivt att så många barn i Bromma nås av verksamheten.

Samtidigt behöver staden fortsätta utveckla arbetet med att följa barns närvaro. Hög frånvaro riskerar att motverka förskolans kompensatoriska uppdrag och minska möjligheterna att tidigt upptäcka barn som behöver stöd.

Kompetensförsörjningen är fortsatt en av Brommas största utmaningar

Rapporten visar att Bromma tillhör de stadsdelar som har lägst andel legitimerade förskollärare i kommunal verksamhet. Det är en utmaning som måste tas på största allvar. Förskollärarnas kompetens är avgörande för undervisningens kvalitet och för att ge alla barn en god start i livet.

Samtidigt vill vi lyfta fram det arbete som förvaltningen bedriver. Förvaltningen beskriver hur man aktivt har arbetat för att säkerställa att varje avdelning har tillgång till minst en legitimerad förskollärare och hur riktade insatser nu börjar ge resultat. Det förtjänar erkännande.

Men det förändrar inte det faktum att kompetensförsörjningen är en långsiktig strategisk fråga där den rödgröna majoriteten inte har lyckats skapa tillräckligt attraktiva villkor för att rekrytera och behålla utbildade förskollärare. Här krävs ett tydligare fokus på arbetsmiljö, ledarskap, karriärutveckling och kompetensutveckling.

Språket är nyckeln till kvalitet

Vi delar förvaltningens bedömning att personalens kunskaper i svenska språket är avgörande för kvaliteten i undervisningen. Förskolan är ofta den första utbildningsmiljö som barn möter, och personalens språkkompetens har stor betydelse för barns språkutveckling, lärande och trygghet.

Det är därför välkommet att Bromma efterfrågar tydligare stadsgemensamma kriterier för yrkessvenska och mer verksamhetsnära insatser som stärker språkförmågan i det dagliga arbetet. Liberalerna har länge efterfrågat ett mer systematiskt arbete för att säkerställa att alla medarbetare har de språkliga förutsättningar som uppdraget kräver.

Tidig upptäckt och samverkan för barnens bästa

Vi ser positivt på att antalet orosanmälningar från förskolan i Bromma har ökat. Det ska inte tolkas som att fler barn far illa, utan som att personalen i högre grad upptäcker och agerar när oro finns. Förvaltningens beskrivning av ett stärkt samarbete mellan förskola och socialtjänst är därför mycket glädjande.

Tidiga insatser är avgörande för att förebygga framtida social problematik. Förskolan är ofta den verksamhet som först ser tecken på att ett barn eller en familj behöver stöd. Därför måste samverkan med socialtjänsten fortsätta utvecklas och fördjupas.

Likvärdighet kräver förståelse för olika förutsättningar

Vi delar också förvaltningens synpunkt att likvärdighet inte innebär att alla stadsdelar ska arbeta på exakt samma sätt. Bromma har andra förutsättningar än exempelvis Järva eller Skärholmen, precis som dessa områden har andra utmaningar än Bromma.

Likvärdighet handlar om att alla barn ska ges goda förutsättningar att lyckas, inte om att alla verksamheter ska bedömas utifrån exakt samma förutsättningar. Därför behöver stadens analyser i större utsträckning ta hänsyn till lokala förutsättningar,

socioekonomiska skillnader och resursfördelning för att ge en mer rättvisande bild av verksamheternas resultat.

Sammanfattningsvis visar rapporten att Brommas förskolor håller hög kvalitet på många områden och att förvaltningen bedriver ett målmedvetet utvecklingsarbete. Samtidigt kvarstår viktiga utmaningar kring kompetensförsörjning, språkkompetens och kvalitetssäkring. Här behöver den politiska majoriteten ta ett större ansvar för att ge verksamheterna långsiktiga förutsättningar att lyckas. Förskolans betydelse för barns framtid kan inte överskattas, och varje barn har rätt till en förskola av hög kvalitet oavsett var i staden man bor.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Emelie Wassermann (SD)

Sverigedemokraterna välkomnar rapportens fokus på barns språkutveckling, högläsning, fysisk aktivitet och en tydligare betoning av undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Vi delar också förvaltningens uppfattning att det behövs tydligare krav på kunskaper i svenska språket hos personal i förskolan. Goda kunskaper i svenska är en grundläggande förutsättning för att kunna ge barnen det språkstöd de har rätt till och för att förskolan ska kunna fullgöra sitt viktiga uppdrag.

Rapporten visar samtidigt att barnantalet fortsätter att minska i Stockholm och även i Enskede-Årsta-Vantör. Sverigedemokraterna anser att detta bör tas tillvara för att minska barngruppernas storlek och stärka kvaliteten i verksamheten. Mindre barngrupper ger bättre förutsättningar för trygghet, lärande och tidiga insatser för barn som behöver extra stöd.

För oss är mindre barngrupper, högre kvalitet och ett starkt fokus på svenska språket centrala delar i arbetet för en bättre förskola.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Olof Peterson m.fl. (M), Camilla Bergman (L) och Christer Eriksson (C)

En likvärdig förskola med hög kvalitet

Förskola i Stockholm tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i stadens förskolor. Rapporten bygger på både kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarna. Vi noterar att viss statistik fortfarande bygger på uppgifter från 2024, vilket är olyckligt då det inte ger en helt rättvisande bild av nuläget. Samtidigt visar rapporten på flera

utvecklingsområden som behöver prioriteras för att säkerställa en mer likvärdig förskola i hela staden.

Vi anser att det fortsatta arbetet särskilt behöver fokusera på systematiskt kvalitetsarbete, stärkt kvalitetsuppföljning, ökad inskrivningsgrad och bättre förutsättningar för barn i behov av särskilt stöd. Förskolan ska hålla hög kvalitet oavsett var i staden den bedrivs och därför är det viktigt att staden fortsätter arbetet med gemensamma arbetssätt, tydligare styrning och en mer transparent uppföljning av resultaten. Vi efterfrågar bättre möjligheter att följa utvecklingen av exempelvis inskrivningsgrad, andelen utbildade förskollärare, personaltäthet, barngruppernas storlek samt barns och personals kunskaper i svenska språket. För att kunna fatta välgrundade beslut behöver nämnderna också ha tillgång till aktuell och relevant statistik.

Förskolan lägger grunden för det livslånga lärandet. Därför måste resurserna användas på ett sätt som säkerställer att varje barn får det stöd och de utmaningar som behövs för att utvecklas. Barnens individuella behov måste stå i centrum och resurserna i högre grad följa de barn som behöver särskilt stöd. Vi är positiva till arbetet med att utveckla förskolegårdar och utemiljöer men anser samtidigt att ambitionen bör vara högre. Alla barn i Stockholm ska ha tillgång till trygga, gröna och stimulerande miljöer för lek och lärande.

Trygghet, språk och tidiga insatser

Trygghet är en grundförutsättning för lärande och utveckling. Förskolan har en viktig roll i det förebyggande arbetet och i att tidigt uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. Därför behöver samarbetet mellan förskola, socialtjänst, skola och andra relevanta aktörer fortsätta att utvecklas. Vi vill särskilt understryka vikten av att personalen har kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck, om anmälningsskyldigheten och om hur orosanmälningar ska hanteras. Rutiner måste inte bara finnas på plats utan också följas upp och fungera i praktiken.

Det är även viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan. Förskolan är en av samhällets viktigaste integrationsmotorer och ger barn tidiga möjligheter att utveckla språk, sociala färdigheter och kunskaper. Vi ser positivt på stadens uppsökande arbete men bedömer att ytterligare insatser kan behövas i områden där inskrivningsgraden fortfarande är låg. Informationen till vårdnadshavare behöver anpassas efter lokala förutsättningar och nå fram till de familjer som idag står längst från verksamheten.

Svenska språket är avgörande för barns fortsatta skolgång och etablering i samhället. Utvecklingen av barns språkkunskaper behöver därför vara ett fortsatt prioriterat område. Vi välkomnar de utbildningsinsatser som genomförs för personalen men anser också att staden bör överväga språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska.

Barn med särskilda behov och förskolans medarbetare

Vi välkomnar arbetet med stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd. Samtidigt ser vi med oro på de skillnader som fortfarande finns mellan olika delar av staden när det gäller bedömningar och tillgång till stödinsatser. Antalet barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och andra stödbehov har ökat under senare år. För att dessa barn ska få rätt förutsättningar krävs tillräckliga resurser, hög kompetens hos personalen och ett nära samarbete mellan förskolan, vårdnadshavare och relevanta stödverksamheter. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar och inget barn ska riskera att bli utan det stöd som behövs inför skolstarten.

Avslutningsvis vill vi lyfta vikten av att Stockholms stad fortsätter vara en attraktiv arbetsgivare för förskolans medarbetare. Tillgången till utbildade förskollärare är avgörande för kvaliteten i verksamheten. Goda möjligheter till kompetensutveckling, karriärutveckling och ett hållbart arbetsliv är viktiga för att behålla erfarna pedagoger och attrahera nya. Att säkra kompetensförsörjningen är en av de viktigaste kvalitetsfrågorna för framtidens förskola.

Särskilt uttalande av Leif Söderström (SD)

Förskolerapporten för 2025 bekräftar återigen att språket är den enskilt viktigaste faktorn för barns kunskapsutveckling och framtida skolframgång. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och utgör en avgörande språngbräda in i det svenska språket.

Trots detta kan vi konstatera att arbetet med att höja personalens svenskkunskaper fortfarande inte är tillräckligt tydligt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att erbjuda frivilliga eller allmänt hållna insatser. När barn möter personal som inte fullt ut behärskar svenska riskerar det att påverka såväl språkutveckling som trygghet och pedagogisk kvalitet.

Situationen är särskilt allvarlig i stadsdelar där många barn har ett annat modersmål än svenska. Där är förskolan ofta den viktigaste, och ibland enda platsen där barnen ges möjlighet att ta del av ett korrekt svenskt språk. Då måste kraven på personalens språkliga kompetens vara höga och tydliga.

Vi ser samtidigt att staden genomför utbildningar i flerspråkighet, och kunskap om barns språkutveckling är viktig. Men det får inte minska kraven på att personalen ska ha goda kunskaper i svenska. Svenska är undervisningsspråk och vårt gemensamma samhällsspråk. Därför måste all kompetensutveckling bygga på att medarbetarna har en väl utvecklad svenska.

Det är anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga och objektiva kriterier för hur behovet av språkstärkande insatser ska identifieras. Bedömningar kan inte enbart bygga på subjektiva uppfattningar. För att säkerställa likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet krävs en strukturerad och stadsgemensam modell.

Sverigedemokraterna menar därför att staden behöver gå från allmänna ambitioner till konkreta krav. För det krävs tydliga språknivåer, obligatoriska insatser vid behov

samt en systematisk uppföljning av resultat. Endast då kan vi säkerställa att alla barn i Stockholm, oavsett bostadsområde, får tillgång till en förskola där svenska språket håller hög kvalitet och där grunden för fortsatt skolgång läggs på ett likvärdigt sätt.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Henrik Åkerlund (SD)

Förskolerapporten för 2025 bekräftar återigen att språket är den enskilt viktigaste faktorn för barns kunskapsutveckling och framtida skolframgång. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och utgör en avgörande språngbräda in i det svenska språket.

Trots detta kan vi konstatera att arbetet med att höja personalens svenskkunskaper fortfarande inte är tillräckligt tydligt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att erbjuda frivilliga eller allmänt hållna insatser. När barn möter personal som inte fullt ut behärskar svenska riskerar det att påverka såväl språkutveckling som trygghet och pedagogisk kvalitet.

Situationen är särskilt allvarlig i stadsdelar där många barn har ett annat modersmål än svenska och därför är förskolan ofta den viktigaste, och ibland enda, platsen där barnen ges möjlighet att ta del av ett korrekt svenskt språk. Då måste kraven på personalens språkliga kompetens vara höga och tydliga.

Vi ser samtidigt att staden genomför utbildningar i flerspråkighet, och kunskap om barns språkutveckling är viktig. Vi menar att det får dock inte minska kraven på att personalen ska ha goda kunskaper i svenska. Svenska är undervisningsspråk och vårt gemensamma samhällsspråk. Därför måste all kompetensutveckling bygga på att medarbetarna har en väl utvecklad svenska.

Det är anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga och objektiva kriterier för hur behovet av språkstärkande insatser ska identifieras. Bedömningar kan inte enbart bygga på subjektiva uppfattningar. För att säkerställa likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet krävs en strukturerad och stadsgemensam modell.

Sverigedemokraterna menar därför att staden behöver gå från allmänna ambitioner till konkreta krav. För det krävs tydliga språknivåer, obligatoriska insatser vid behov samt en systematisk uppföljning av resultat. Endast då kan vi säkerställa att alla barn i Stockholm, oavsett bostadsområde, får tillgång till en förskola där svenska språket håller hög kvalitet och där grunden för fortsatt skolgång läggs på ett likvärdigt sätt.

Järva stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M)

Förskola i Stockholm (tidigare Förskolerapporten) tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i förskolan i staden. Rapporten bygger på både kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från

stadsdelsförvaltningarna. Viss statistik (t.ex. inskrivningsgrad och personaltäthet) bygger på data från 2024, vilket är olyckligt, då det inte ger en rättvisande bild av nuläget. Det är flertalet utvecklingsområden som bör prioriteras framgent för att vi ska få en mer likvärdig förskola över hela staden.

- Systematiskt kvalitetsarbete och måluppfyllelse, samt fortsatt implementering av den reviderade läroplanen för Förskolan.
- Utveckling av metoder för att följa upp och säkra kvaliteten i verksamheten.
- Arbeta för att fler barn ska gå i förskolan, särskilt barn i socioekonomiskt svagare områden.
- Fördela resurser och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så det blir mer jämlikt mellan samtliga förskolor, både i privat och kommunal regi.
- Förbättra samverkan mellan förskola/skola, socialtjänst och andra myndigheter.

En likvärdig förskola med kvalitetsuppföljning

Förskolenämnden har ett stadsövergripande uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna i arbetet att uppnå en likvärdig förskola. Därför är det av stor vikt att framtagande och implementering av gemensamma styrdokument, kompetensutvecklingsinsatser och ett system för kvalitetsuppföljning nu tas fram skyndsamt, så nämnden får möjlighet till större insyn och förståelse. Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, andelen förskolelärare, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och Förskola i Stockholm (förskolerapporten). Det finns en förskjutning i statistiken, vilket innebär att man använder statistik från 2024, vilket är olyckligt.

En förskola med hög kvalitet för alla

Moderaternas budgetalternativ ökar anslagen till skolorna i Stockholm med närmare 100 miljoner kronor jämfört med vänsterstyrets budget. Vi höjer skolpengen och omfördelar en av del det socioekonomiska stödet som i dag fördelas efter bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Moderaterna gör därför en särskild satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker. Vi är positiva till att förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och SISAB ska implementera konceptet kring gröna skol- och förskolegårdar under mandatperioden. Men vi anser att det borde vara standard på alla skol- och förskolegårdar, och att enbart implementera detta på ett 15-tal under mandatperioden, är för lamt.

Stärkt trygghet och förebyggande arbete

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Stockholm finns över 30 öppna drogscener. En kartläggning från P4 Stockholm visar att hälften av alla förskolor i just Skärholmen, ligger på en öppen drogscen, enligt polisens definition för öppen drogscen. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

Upptäck hedersrelaterat våld och förtryck

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans-, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa. Det är fortsatt vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

En inkluderande förskola med uppsökande arbete

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan. Information om förskolan till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna, sker vanligtvis genom riktade postala utskick samt telefonsamtal. Vi tror inte detta är tillräckligt då det finns brister i svenska språket i många hushåll, inte minst i ytterstadsområdena. I stället bör man genomföra dörrknackning och vara ute ännu mer på platser där föräldrar vistas.

Införande av spårktest vid rekrytering

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där är glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönblå majoriteten. Vi anser att stadsdelsförvaltningen bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal, på samma sätt som den styrande majoriteten bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har gjort i Göteborgs stad.

Barn med särskilda behov

Vi är glada över att förvaltningen ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, något vi i Moderaterna har drivit. Vi har sett en ökning av barn med NPFdiagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet. Vi ser dock med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Det här är något vi har lyft i förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag av tilläggsbelopp skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Om man tittar procentuellt på hur många av de inkomna ansökningarna som avslagits kommer en annan verklighet fram som vittnar om en kraftig ökning av antalet avslag sedan maktskiftet efter valet 2022. Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna, 2023 beviljades 53,35 procent och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet i förskolorna. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Gör det mer attraktivt att vara förskolelärare

Det är viktigt att fortsatt säkerställa att barngrupperna inte blir för stora, vilket var ett problem i flertalet stadsdelar. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya. Skärholmen bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskolan. Möjligheterna att erhålla statsbidrag bör undersökas utformandet av karriärtjänsterna. Vi är glada över att läsa att förskolenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska utreda förutsättningarna för inrättande av en enhetlig yrkestitulatur i förskolan, samt förbereda validerings- och kompetensutvecklingsmöjligheter för berörda medarbetare. Detta är något vi i Moderaterna har varit pådrivande kring.

Socialt skyddsnät och ny socialtjänstlag

Vi är glada över att läsa att Förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer behöva vara ännu mer tillgänglig, insatser ska göras ännu snabbare och vissa insatser utan behovsprövning. I praktiken innebär det än mer ansvar för ännu fler verksamhetsområden som inkluderar barn, däribland förskoleförvaltningen och förskolenämnden. Vi avsätter därför pengar i vår budget för snabbare implementering av den nya socialtjänstlagen. Vi vill dessutom införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L)

I undersökningen för 2025 ökade andelen vårdnadshavare som är nöjda med sitt barns förskola jämfört med tidigare år i staden som helhet, 90 procent jämfört med 89 procent 2024. Helhetsomdömet om förskolan ökade både bland vårdnadshavare med barn i kommunal förskola, 90 procent, och fristående förskola, 91 procent. Det är glädjande siffror.

Inskrivningsgrad, folkbokföringsbrott och närvaro i förskolan

Inskrivningsgraden är skiljer sig fortsatt mellan olika stadsdelar. I Bromma är den 97,1% medan den i Skärholmen och Järva ligger på 89,8 respektive 90,1. Liberalerna menar att närvaron i förskolan av barn i områden där den är låg blir bättre. Här behöver arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra metoder stärkas.

Det är mycket oroande att det visat sig att många barn inte är folkbokförda på den adress de vistas på, och att en majoritet av stadsförvaltningarna saknar rutiner för att hantera sådan information. Liberalerna menar att staden snarast måste ta fram stadsgemensamma rutiner för hur anställda ska agera vid misstanke om folkbokföringsbrott. Detta är en viktig del av det brottsförebyggande arbete som kommunen ansvarar för och den nya lagen om kommuners skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndighet.

Det är också viktigt att staden får en tydligare bild av närvaron i förskolan. Hög och kontinuerlig frånvaro påverkar kontinuiteten i barns utbildning och kan ge negativa konsekvenser, inte minst gällande den språkliga utvecklingen. Tack vare det gemensamma närvarosystemet finns nu en möjlighet att göra nödvändiga uppföljningar.

Vi vill lyfta vikten av att framöver analysera mer i detalj vad som är framgångsrika åtgärder för att öka både inskrivningsgrad och närvaro, och säkerställa att det sker ett meningsfullt utbyte kring ”best practices” mellan stadsdelarna. Vid behov ska det också tas fram stadsgemensamma riktlinjer.

Insatser för att stärka barns språkutveckling i svenska och för flerspråkighet

Förskolepersonalens kunskaper i svenska språket är en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet vilket Skolverket även tydliggjort i förskolans nya allmänna råd som gäller från hösten 2025.

Personalens kunskaper i svenska språket är en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet. Satsningar på kompetensutveckling i svenska språket för medarbetarna har genomförts i nästan alla stadsdelsområden. Dock går det inte att redovisa faktiska effekter på undervisningen med barnen. Det är beklagligt.

Liberalerna menar att det är alarmerande att efter alla dessa år med olika insatser för att öka personalens kunskaper i svenska språket så har det fortfarande inte ordentligt utvärderats vilka insatser som är effektiva och vilka som inte är det. Inför kommande år behöver detta göras för att säkerställa att kvaliteten i våra förskolor höjs.

Orosanmälningar och samverkan med socialtjänsten.

Förskolan har en central roll i det förebyggande arbetet för barn som riskerar att fara illa. Tidiga insatser är avgörande för att bryta problematiska mönster innan de utvecklas till mer allvarliga sociala svårigheter. Den nya socialtjänstlagen betonar vikten av just tidiga och samordnade insatser mellan verksamheter som möter barn.

I rapporten framgår att samverkan mellan socialtjänst och förskola i de flesta fall beskrivs fungera bra, särskilt där det finns upparbetade rutiner och strukturer som tydliggör roller och ansvar. Samtidigt konstateras att samverkan ser olika ut mellan stadsdelar.

Liberalerna anser att detta behöver tas på större allvar. Barns rätt till tidiga insatser ska inte vara beroende av var i staden de bor. Vi vill se en mer enhetlig och stadsövergripande hantering där rutiner för orosanmälan, samverkan och återkoppling tydliggörs, så att inga barn faller mellan stolarna. Även skydd och stöd till personal som gör orosanmälningar behöver säkerställas.

Personalens utbildningsnivå och personaltäthet

Den genomsnittliga personaltätheten i stadens förskolor 2025 ligger på cirka **5,1 barn per årsarbetare**. Det är positivt och innebär en förbättring jämfört med 2024. En god personaltäthet är en viktig förutsättning för trygghet, kontinuitet och kvalitet i undervisningen.

Att personalen har hög utbildningsnivå är särskilt viktigt i stadens utsatta områden. Trots detta syns inga tydliga mönster mellan socioekonomiskt index och andel legitimerade förskollärare i respektive stadsdelsområde. Liberalerna menar därför att det behövs fortsatta insatser för att öka antalet legitimerade förskollärare i utsatta områden.

Arbetsmiljö och löner behövs ses över, karriärvägar stärkas och fortbildning erbjudas för att öka arbetslagens kompetens. Vi behöver med andra ord prioritera professionell utveckling och kompetent ledarskap i ett förtroendefullt arbetsklimat.

Skillnader i beslut om tilläggsbelopp

Vi oroas över de skillnader i förfarandet kring beslut om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd som framkommer i rapporten. Det handlar dels om skillnader i den process som sker innan ansökan om tilläggsbelopp, dels om skillnader i bedömningsgrunder mellan stadsdelar. Vi menar att gemensamma bedömningsgrunder för staden bör tas fram och kompletteras med utbildningsinsatser. På så sätt kan likvärdigheten öka och barn i hela staden få rätt till samma stöd.

Likaså behöver tilldelningen av tilläggsbelopp till fristående aktörer ses över. Vi har under de senaste åren vid ett flertal tillfällen i nämnden lyft denna fråga. Det är mycket oroande att andelen avslag har ökat kraftigt sedan 2022. Ansökan om tilläggsbelopp måste vara enkel och tydlig. Vi måste säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser, oavsett vilken förskola de valt.

Särskilt uttalande av Patrick Amofah (C)

Vi vet att en bra och trygg start i livet gynnar barn genom hela livet. Men vi vet också att alldeles för många barn växer upp med svårare förutsättningar som påverkar dem långt senare i livet. Det är därför avgörande att tidigt upptäcka och hjälpa de barn och familjer som behöver särskild stöttning från samhället. Här har förskolan en central roll.

Rapporten *Förskola i Stockholm 2025* visar tyvärr på flera brister. Inskrivningsgraden är fortsatt låg i Järva. Samverkan mellan förskola och socialtjänst beskrivs i många fall som fungerande, men vi noterar att frågan om orosanmälningar inte längre ges samma tydliga utrymme som i fjolårets rapport. Tidigare lyftes brister i rutiner, uppföljning och personalens kunskap om anmälningsskyldigheten. Det är bekymmersamt att detta område har tonats ned i årets rapport och att vi inte får svar på hur eller om problemen har åtgärdats. Orosanmälningar är ett av de viktigaste verktygen vi har för att upptäcka barn som far illa, och det kräver tydliga rutiner, systematisk uppföljning och kontinuerlig kompetensutveckling.

Vi vet att den nära relation som ofta finns mellan förskolepersonal och vårdnadshavare kan innebära utmaningar när det kommer till orosanmälningar. Men denna utmaning får aldrig bli ett hinder för att fullgöra anmälningsskyldigheten. Här behöver samverkan mellan förskola och socialtjänst fördjupas ytterligare, till exempel genom att knyta specifika socionomer närmare förskolorna. Därtill behövs en bred, obligatorisk kompetensutbildning för all förskolepersonal gällande lagstiftningen om anmälan gällande barn som misstänks fara illa, när och hur en orosanmälan ska göras samt vad som händer därefter.

Vi ser med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns när det gäller tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd i förskolan. Detta är något Centerpartiet har lyft i Förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren. Att andelen avslag procentuellt har ökat kraftigt sedan 2022 visar att problemet inte kan förklaras av det minskade barnantalet. Ansökan om tilläggsbelopp måste vara enkel

och tydlig. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Rickard Ydrenäs (L) och Alicja Lindell m.fl. (M)

Förskola i Stockholm (tidigare Förskolerapporten) tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i förskolan i staden. Rapporten bygger på både kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarna. Viss statistik (t.ex. inskrivningsgrad och personaltäthet) bygger på data från 2024, vilket är olyckligt, då det inte ger en rättvisande bild av nuläget. Det är flertalet utvecklingsområden som bör prioriteras framgent för att vi ska få en mer likvärdig förskola över hela staden.

- Systematiskt kvalitetsarbete och måluppfyllelse, samt fortsatt implementering av den reviderade läroplanen för Förskolan. • Utveckling av metoder för att följa upp och säkra kvaliteten i verksamheten.
- Arbeta för att fler barn ska gå i förskolan, särskilt barn i socioekonomiskt svagare områden.
- Fördela resurser och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så det blir mer jämlikt mellan samtliga förskolor, både i privat och kommunal regi.
- Förbättra samverkan mellan förskola/skola, socialtjänst och andra myndigheter.

En likvärdig förskola med kvalitetsuppföljning

Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, andelen förskolelärare, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och Förskola i Stockholm. Det finns en förskjutning i statistiken, vilket innebär att man använder statistik från 2024, vilket är olyckligt.

En förskola med hög kvalitet för alla

Våra budgetalternativ ökar anslagen till skolorna i Stockholm med närmare 100 miljoner kronor jämfört med vänsterstyrets budget. Vi höjer skolpengen och omfördelar en av del det socioekonomiska stödet som i dag fördelas efter bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Vi gör därför en särskild satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker.

Stärkt trygghet och förebyggande arbete

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Stockholm finns över 30 öppna drogscener. På

Kungsholmen har vi tyvärr upplevt effekterna av i detta för förskoleverksamheten såsom vid förskolan Valvet. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

En inkluderande förskola med uppsökande arbete

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal på Kungsholmen som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan.

Barn med särskilda behov

Vi har sett en ökning av barn med NPF-diagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet.

Gör det mer attraktivt att vara förskolelärare

Det är viktigt att fortsatt säkerställa att barngrupperna inte blir för stora. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya.

Socialt skyddsnät och ny socialtjänstlag

Vi vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Anders Lindman (SD)

Förskolerapporten för 2025 bekräftar återigen att språket är den enskilt viktigaste faktorn för barns kunskapsutveckling och framtida skolframgång. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och utgör en avgörande språngbräda in i det svenska språket.

Trots detta kan vi konstatera att arbetet med att höja personalens svenskkunskaper fortfarande inte är tillräckligt tydligt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att erbjuda frivilliga eller allmänt hållna insatser. När barn möter personal som inte fullt ut behärskar svenska riskerar det att påverka såväl språkutveckling som trygghet och pedagogisk kvalitet.

Situationen är särskilt allvarlig i stadsdelar där många barn har ett annat modersmål än svenska. Där är förskolan ofta den viktigaste, och ibland enda, platsen där barnen ges möjlighet att ta del av ett korrekt svenskt språk. Då måste kraven på personalens språkliga kompetens vara höga och tydliga.

Vi ser samtidigt att staden genomför utbildningar i flerspråkighet, och kunskap om barns språkutveckling är viktig. Men det får inte minska kraven på att personalen ska ha goda kunskaper i svenska. Svenska är undervisningsspråk och vårt gemensamma samhällsspråk. Därför måste all kompetensutveckling bygga på att medarbetarna har en väl utvecklad svenska.

Det är anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga och objektiva kriterier för hur behovet av språkstärkande insatser ska identifieras. Bedömningar kan inte enbart bygga på subjektiva uppfattningar. För att säkerställa likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet krävs en strukturerad och stadsgemensam modell.

Sverigedemokraterna menar därför att staden behöver gå från allmänna ambitioner till konkreta krav. För det krävs tydliga språknivåer, obligatoriska insatser vid behov samt en systematisk uppföljning av resultat. Endast då kan vi säkerställa att alla barn i Stockholm, oavsett bostadsområde, får tillgång till en förskola där svenska språket håller hög kvalitet och där grunden för fortsatt skolgång läggs på ett likvärdigt sätt.

Särskilt uttalande av Amelie Langby m.fl. (M) tillika ersättaryttrande av Carl Häggqvist (KD)

Förskola i Stockholm (tidigare Förskolerapporten) tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i förskolan i staden. Rapporten bygger på både kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarna. Viss statistik (t.ex. inskrivningsgrad och personaltäthet) bygger på data från 2024, vilket är olyckligt, då det inte ger en rättvisande bild av nuläget. Det är flertalet utvecklingsområden som bör prioriteras framgent för att vi ska få en mer likvärdig förskola över hela staden.

- Systematiskt kvalitetsarbete och måluppfyllelse, samt fortsatt implementering av den reviderade läroplanen för förskolan.

- Utveckling av metoder för att följa upp och säkra kvaliteten i verksamheten.
- Arbeta för att fler barn ska gå i förskolan, särskilt barn i socioekonomiskt svagare områden.
- Fördela resurser och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så det blir mer jämlikt mellan samtliga förskolor, både i privat och kommunal regi.
- Förbättra samverkan mellan förskola/skola, socialtjänst och andra myndigheter.

En likvärdig förskola med kvalitetsuppföljning

Förskolenämnden har ett stadsövergripande uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna i arbetet att uppnå en likvärdig förskola. Därför är det av stor vikt att framtagande och implementering av gemensamma styrdokument, kompetensutvecklingsinsatser och ett system för kvalitetsuppföljning nu tas fram skyndsamt, så nämnden får möjlighet till större insyn och förståelse. Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, andelen förskolelärare, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och Förskola i Stockholm (förskolerapporten). Det finns en förskjutning i statistiken, vilket innebär att man använder statistik från 2024, vilket är olyckligt.

En förskola med hög kvalitet för alla

Moderaternas budgetalternativ ökar anslagen till skolorna i Stockholm med närmare 100 miljoner kronor jämfört med vänsterstyrets budget. Vi höjer skolpengen och omfördelar en av del det socioekonomiska stödet som i dag fördelas efter bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Moderaterna gör därför en särskild satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker. Vi är positiva till att förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och SISAB ska implementera konceptet kring gröna skol- och förskolegårdar under mandatperioden. Men vi anser att det borde vara standard på alla skol- och förskolegårdar, och att enbart implementera detta på ett 15-tal under mandatperioden, är för lamt.

Stärkt trygghet och förebyggande arbete

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Stockholm finns över 30 öppna drogscener. En kartläggning från P4 Stockholm visar att hälften av alla förskolor i just Skärholmen, ligger på en öppen drogscen, enligt polisens definition för öppen drogscen. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

Upptäck hedersrelaterat våld och förtryck

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans-, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa. Det är fortsatt vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

En inkluderande förskola med uppsökande arbete

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan. Information om förskolan till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna, sker vanligtvis genom riktade postala utskick samt telefonsamtal. Vi tror inte detta är tillräckligt då det finns brister i svenska språket i många hushåll, inte minst i ytterstadsområdena. I stället bör man genomföra dörrknackning och vara ute ännu mer på platser där föräldrar vistas.

Införande av språktest vid rekrytering

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där är glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönblå majoriteten. Vi anser att stadsdelsförvaltningen bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal, på samma sätt som den styrande majoriteten bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har gjort i Göteborgs stad.

Barn med särskilda behov

Vi är glada över att förvaltningen ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, något vi i Moderaterna har drivit. Vi har sett en ökning av barn med NPFdiagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får

sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet. Vi ser dock med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Det här är något vi har lyft i förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag av tilläggsbelopp skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Om man tittar procentuellt på hur många av de inkomna ansökningarna som avslagits kommer en annan verklighet fram som vittnar om en kraftig ökning av antalet avslag sedan maktskiftet efter valet 2022. Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna, 2023 beviljades 53,35 procent och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet i förskolorna. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Gör det mer attraktivt att vara förskolelärare

Det är viktigt att fortsatt säkerställa att barngrupperna inte blir för stora, vilket var ett problem i flertalet stadsdelar. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya. Skärholmen bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskolan. Möjligheterna att erhålla statsbidrag bör undersökas utformandet av karriärtjänsterna. Vi är glada över att läsa att förskolenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska utreda förutsättningarna för inrättande av en enhetlig yrkestitulatur i förskolan, samt förbereda validerings- och kompetensutvecklingsmöjligheter för berörda medarbetare. Detta är något vi i Moderaterna har varit pådrivande kring.

Socialt skyddsnät och ny socialtjänstlag

Vi är glada över att läsa att Förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer behöva vara ännu mer tillgänglig, insatser ska göras ännu snabbare och vissa insatser utan behovsprövning. I praktiken innebär det än mer ansvar för ännu fler verksamhetsområden som inkluderar barn, däribland förskoleförvaltningen och förskolenämnden. Vi avsätter därför pengar i vår budget för snabbare implementering av den nya socialtjänstlagen. Vi vill dessutom införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Särskilt uttalande av Kristina Lutz m.fl. (M)

Förskola i Stockholm (tidigare Förskolerapporten) tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i förskolan i staden. Rapporten bygger på både kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarna. Viss statistik (t.ex. inskrivningsgrad och personaltäthet) bygger på data från 2024, vilket är olyckligt, då det inte ger en rättvisande bild av nuläget. Det är flertalet utvecklingsområden som bör prioriteras framgent för att vi ska få en mer likvärdig förskola över hela staden.

- Systematiskt kvalitetsarbete och måluppfyllelse, samt fortsatt implementering av den reviderade läroplanen för Förskolan.
- Utveckling av metoder för att följa upp och säkra kvaliteten i verksamheten.
- Arbeta för att fler barn ska gå i förskolan, särskilt barn i socioekonomiskt svagare områden.
- Fördela resurser och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så det blir mer jämlikt mellan samtliga förskolor, både i privat och kommunal regi.
- Förbättra samverkan mellan förskola/skola, socialtjänst och andra myndigheter.

En likvärdig förskola med kvalitetsuppföljning

Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, andelen förskolelärare, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och Förskola i Stockholm (förskolerapporten). Det finns en förskjutning i statistiken, vilket innebär att man använder statistik från 2024, vilket är olyckligt.

En förskola med hög kvalitet för alla

Moderaternas budgetalternativ ökar anslagen till skolorna i Stockholm med närmare 100 miljoner kronor jämfört med vänsterstyrets budget. Vi höjer skolpengen och omfördelar en av del det socioekonomiska stödet som i dag fördelas efter bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Moderaterna gör därför en särskild satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker. Vi är positiva till att förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och SISAB ska implementera konceptet kring gröna skol- och förskolegårdar under mandatperioden. Men vi anser att det borde vara standard på alla skol- och förskolegårdar, och att enbart implementera detta på ett 15-tal under mandatperioden, är för lamt.

Stärkt trygghet och förebyggande arbete

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Stockholm finns över 30 öppna drogscener. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

Upptäck hedersrelaterat våld och förtryck

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans-, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa. Det är fortsatt vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

En inkluderande förskola med uppsökande arbete

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan. Information om förskolan till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna, sker vanligtvis genom riktade postala utskick samt telefonsamtal. Vi tror inte detta är tillräckligt då det finns brister i svenska språket i många hushåll, inte minst i ytterstadsområdena. I stället bör man genomföra dörrknackning och vara ute ännu mer på platser där föräldrar vistas.

Införande av spårktest vid rekrytering

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där är glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönblå majoriteten. Vi

anser att stadsdelsförvaltningen bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal, på samma sätt som den styrande majoriteten bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har gjort i Göteborgs stad.

Barn med särskilda behov

Vi har sett en ökning av barn med NPF-diagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet. Vi ser dock med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Det här är något vi har lyft i förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag av tilläggsbelopp skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Om man tittar procentuellt på hur många av de inkomna ansökningarna som avslagits kommer en annan verklighet fram som vittnar om en kraftig ökning av antalet avslag sedan maktskiftet efter valet 2022. Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna, 2023 beviljades 53,35 procent och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet i förskolorna. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Gör det mer attraktivt att vara förskolelärare

Det är viktigt att fortsatt säkerställa att barngrupperna inte blir för stora, vilket var ett problem i flertalet stadsdelar. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya. Skarpnäck bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskola. Möjligheterna att erhålla statsbidrag bör undersökas utformandet av karriärtjänsterna. Vi är glada över att läsa att förskolenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska utreda förutsättningarna för inrättande av en enhetlig yrkestitulatur i förskolan, samt förbereda validerings- och kompetensutvecklingsmöjligheter för berörda medarbetare. Detta är något vi i Moderaterna har varit pådrivande kring.

Socialt skyddsnät och ny socialtjänstlag

Vi är glada över att läsa att Förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer behöva vara ännu

mer tillgänglig, insatser ska göras ännu snabbare och vissa insatser utan behovsprövning. I praktiken innebär det än mer ansvar för ännu fler verksamhetsområden som inkluderar barn, däribland förskoleförvaltningen och förskolenämnden. Vi avsätter därför pengar i vår budget för snabbare implementering av den nya socialtjänstlagen. Vi vill dessutom införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Sophia Granswed Baat m.fl. (M)

Förskola i Stockholm tas fram årligen för att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i förskolan i staden. Rapporten bygger på både kvantitativa och kvalitativa data, såsom officiell statistik och information från stadsdelsförvaltningarna. Viss statistik (t.ex. inskrivningsgrad och personaltäthet) bygger på data från 2024, vilket är olyckligt, då det inte ger en rättvisande bild av nuläget. Det är flertalet utvecklingsområden som bör prioriteras framgent för att vi ska få en mer likvärdig förskola över hela staden.

- Systematiskt kvalitetsarbete och måluppfyllelse, samt fortsatt implementering av den reviderade läroplanen för förskolan.
- Utveckling av metoder för att följa upp och säkra kvaliteten i verksamheten.
- Arbeta för att fler barn ska gå i förskolan, särskilt barn i socioekonomiskt svagare områden.
- Fördela resurser och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så det blir mer jämlikt mellan samtliga förskolor, både i privat och kommunal regi.
- Förbättra samverkan mellan förskola/skola, socialtjänst och andra myndigheter.

En likvärdig förskola med kvalitetsuppföljning

Förskolenämnden har ett stadsövergripande uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna i arbetet att uppnå en likvärdig förskola. Därför är det av stor vikt att framtagande och implementering av gemensamma styrdokument, kompetensutvecklingsinsatser och ett system för kvalitetsuppföljning nu tas fram skyndsamt, så nämnden får möjlighet till större insyn och förståelse. Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, andelen förskolelärare, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och Förskola i Stockholm.

En förskola med hög kvalitet för alla

Moderaternas budgetalternativ ökar anslagen till skolorna i Stockholm med närmare 100 miljoner kronor jämfört med vänsterstyrets budget. Vi höjer skolpengen och omfördelar en av del det socioekonomiska stödet som i dag fördelas efter bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före

systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Moderaterna gör därför en särskild satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker. Vi är positiva till att förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och SISAB ska implementera konceptet kring gröna skol- och förskolegårdar under mandatperioden. Men vi anser att det borde vara standard på alla skol- och förskolegårdar, och att enbart implementera detta på ett 15-tal under mandatperioden, är för lamt.

Stärkt trygghet och förebyggande arbete

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Skärholmen ligger hälften av alla förskolor på en öppen drogscen, enligt polisens definition för öppen drogscen. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

Upptäck hedersrelaterat våld och förtryck

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans-, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa. Det är fortsatt vanligt förekommande att förskolepersonalen inte har kunskap om vad anmälningsskyldigheten innebär och att förskolan har bristfälliga rutiner för orosanmälan. Rutiner för orosanmälan finns men följs inte upp på ett tillfredställande sätt.

En inkluderande förskola med uppsökande arbete

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen.

Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan.

Information om förskolan till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna, sker vanligtvis genom riktade postala utskick samt telefonsamtal. Vi tror inte detta är tillräckligt då det finnsbrister i svenska språket i många hushåll, inte minst i ytterstadsområdena. I stället bör man genomföra dörrknackning och vara ute ännu mer på platser där föräldrar vistas.

Införande av spårktest vid rekrytering

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där är glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönblå majoriteten. Vi anser att stadsdelsförvaltningen bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal.

Barn med särskilda behov

Vi är glada över att förvaltningen ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, något vi i Moderaterna har drivit. Vi har sett en ökning av barn med NPFdiagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet.

Vi ser dock med stor oro på de fortsatta skillnader i process och bedömning som finns gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Det här är något vi har lyft i förskolenämnden vid flertalet tillfällen de senaste åren och vi finner det anmärkningsvärt och vilseledande att förvaltningen hänvisat till att ökningen av antalet avslag av tilläggsbelopp skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Om man tittar procentuellt på hur många av de inkomna ansökningarna som avslagits kommer en annan verklighet fram som vittnar om en kraftig ökning av antalet avslag sedan maktskiftet efter valet 2022. Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna, 2023 beviljades 53,35 procent och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet i förskolorna. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola de har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inga barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

Gör det mer attraktivt att vara förskolelärare

Det är viktigt att fortsatt säkerställa att barngrupperna inte blir för stora, vilket var ett problem i flertalet stadsdelar. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya. Skärholmen bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskolan. Möjligheterna att erhålla statsbidrag bör

undersökas utformandet av karriärtjänsterna. Vi är glada över att läsa att förskolenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska utreda förutsättningarna för inrättande av en enhetlig yrkestitulatur i förskolan, samt förbereda validerings- och kompetensutvecklingsmöjligheter för berörda medarbetare. Detta är något vi i Moderaterna har varit pådrivande kring.

Socialt skyddsnät och ny socialtjänstlag

Vi är glada över att läsa att Förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer behöva vara ännu mer tillgänglig, insatser ska göras ännu snabbare och vissa insatser utan behovsprövning. I praktiken innebär det än mer ansvar för ännu fler verksamhetsområden som inkluderar barn, däribland förskoleförvaltningen och förskolenämnden. Vi avsätter därför pengar i vår budget för snabbare implementering av den nya socialtjänstlagen. Vi vill dessutom införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Särskilt uttalande av Tapani Juntunen (SD)

Förskolerapporten för 2025 bekräftar återigen att språket är den enskilt viktigaste faktorn för barns kunskapsutveckling och framtida skolframgång. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och utgör en avgörande språngbräda in i det svenska språket. Trots detta kan vi konstatera att arbetet med att höja personalens svenskkunskaper fortfarande inte är tillräckligt tydligt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att erbjuda frivilliga eller allmänt hållna insatser. När barn möter personal som inte fullt ut behärskar svenska riskerar det att påverka såväl språkutveckling som trygghet och pedagogisk kvalitet.

Situationen är särskilt allvarlig i stadsdelar där många barn har ett annat modersmål än svenska. Där är förskolan ofta den viktigaste, och ibland enda, platsen där barnen ges möjlighet att ta del av ett korrekt svenskt språk. Då måste kraven på personalens språkliga kompetens vara höga och tydliga.

Vi ser samtidigt att staden genomför utbildningar i flerspråkighet, och kunskap om barns språkutveckling är viktig. Men det får inte minska kraven på att personalen ska ha goda kunskaper i svenska. Svenska är undervisningsspråk och vårt gemensamma samhällsspråk. Därför måste all kompetensutveckling bygga på att medarbetarna har en väl utvecklad svenska.

Det är anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga och objektiva kriterier för hur behovet av språkstärkande insatser ska identifieras. Bedömningar kan inte enbart bygga på subjektiva uppfattningar. För att säkerställa likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet krävs en strukturerad och stadsgemensam modell. Sverigedemokraterna menar därför att staden behöver gå från allmänna ambitioner till konkreta krav. För

det krävs tydliga språknivåer, obligatoriska insatser vid behov samt en systematisk uppföljning av resultat. Endast då kan vi säkerställa att alla barn i Stockholm, oavsett bostadsområde, får tillgång till en förskola där svenska språket håller hög kvalitet och där grunden för fortsatt skolgång läggs på ett likvärdigt sätt.

Södermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Ulf Wester (SD)

Förskolerapporten för 2025 bekräftar återigen att språket är den enskilt viktigaste faktorn för barns kunskapsutveckling och framtida skolframgång. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och utgör en avgörande språngbräda in i det svenska språket.

Trots detta kan vi konstatera att arbetet med att höja personalens svenskkunskaper fortfarande inte är tillräckligt tydligt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att erbjuda frivilliga eller allmänt hållna insatser. När barn möter personal som inte fullt ut behärskar svenska riskerar det att påverka såväl språkutveckling som trygghet och pedagogisk kvalitet.

Situationen är särskilt allvarlig i stadsdelar där många barn har ett annat modersmål än svenska. Där är förskolan ofta den viktigaste, och ibland enda platsen där barnen ges möjlighet att ta del av ett korrekt svenskt språk. Då måste kraven på personalens språkliga kompetens vara höga och tydliga.

Vi ser samtidigt att staden genomför utbildningar i flerspråkighet, och kunskap om barns språkutveckling är viktig. Men det får inte minska kraven på att personalen ska ha goda kunskaper i svenska. Svenska är undervisningsspråk och vårt gemensamma samhällsspråk. Därför måste all kompetensutveckling bygga på att medarbetarna har en väl utvecklad svenska.

Det är anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga och objektiva kriterier för hur behovet av språkstärkande insatser ska identifieras. Bedömningar kan inte enbart bygga på subjektiva uppfattningar. För att säkerställa likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet krävs en strukturerad och stadsgemensam modell.

Sverigedemokraterna menar därför att staden behöver gå från allmänna ambitioner till konkreta krav. För det krävs tydliga språknivåer, obligatoriska insatser vid behov samt en systematisk uppföljning av resultat. Endast då kan vi säkerställa att alla barn i Stockholm, oavsett bostadsområde, får tillgång till en förskola där svenska språket håller hög kvalitet och där grunden för fortsatt skolgång läggs på ett likvärdigt sätt.